

ROZSALÉNYI IRODALMI KÖZMUNKÁK
IKHOL?
 Gyomaendrőd, Pálya u. 21.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 7. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2001. július

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Emlékezés Tímár Mátéra

„Ne félj a világtól.

Csak az ismeri önmagát, aki a világ fölé hajolt egyszer,
 Látott mélységet és magasságot,
 És nem szédült el.”

Talán éppen Márai Sándornak ezek az örök érvényű sorai üzenetével, amikor május kibontja a legszebb virágait, és zöldbe öltözteti a határt, immár öt éve szólit találkozásra a hazai harangszó.

Az idén kissé megkésve, már a nyári érlelés kezdetén, az iskolaév zárása után találkozunk, amikor a határ zöldjét már tengerre festette át a nyári nap sugára. Feszültség, várakozás, reménység, beteljesedés, de soha sem „elszédülés” a mindenkori sereglésünk sorsa. Feszültséggel teli rohanó munkás napok után reménytelen várakozással érkezünk a szélrózsa minden irányából, hogy amikor összetalálkozunk a hétköznapi rohanását jelentő otthonából szívünket, lelkünket az emlékezés, a felidézés itthonába emeljük. Ilyenkor a jelen pár órára átadja helyét a múltnak, a gyakran már fel nem lehetőknek, hogy aztán ez a múlt adjon erőt és kitartást, lelki többletet a holnapnak, a jövőnek az újabb találkozásokig. Sorsok villannak fel, képek tolnak elénk, magukba hordozva az emberi lét örömeit, bánatait, a múlandót és az örökkévalót. A múlt és jelen valósága, a megoldozott, megszenvedett jövő van ezekben a pillanatokban.

A szeretet és az emlékezés percei ezek. Ilyenkor lelkünkben valamennyien megkondítjuk gyermekkorunknak azt a bizonyos kisharangját, amit már csak mi és csakis mi örzünk belül.

Konduljanak hármat:

- egyet halottainkért,
- egyet értünk, hogy e falunak, e városnak mindig legyen számunkra üzenete, s hogy szülőföldünknek adóssai sohase maradjunk,
- és végül egyet, az utánunk jövőkéért, a bennük szépülő holnapért, hogy ezt visszhangozva, ezt nyugtázva csendüljön rá mindig a hazai harangszó.

Ma nemcsak találkozunk, nemcsak emlékezünk, de az emlékezésnek, az egybetartozásnak, a közös akaratnak szobrot is állítunk.

Tímár Mátéra, Endrőd nagy szülőterére, a költőre, íróra, a falu regénybeálmódójára, a

Mihály Bernadett az alkotó, és Timár Áron

baráti kör volt elnöke emlékezünk, alig pár héttel halálának második évfordulója után. A készülődés jegyében talán több idő jutott ezeknek az irodalmi alkotásoknak átolvására, a mással össze nem teveszhető történetek, képek és hangulatok felidézésére. Újra átélhettük e regények, elbeszélések alapján a gyerekkor Endrődjének atmoszféráját, amely mindig a néplélek szépségének és esendőségének foglalatja volt, talán nem túlzás, a világ egy kitüntetett pontja, ahol minden megtörténhet, és mi tudjuk, hogy valóban minden meg is történt, ami fontos lehet egy ember életében; a harc és az árulás, az önfeláldozás és megnyomorítás, az elnyomás és felszabadulás, a játék és a halál.

Ez az a falu, ez az a város, melyet azért választott az író magának, hogy az vala-

mennyiünk, hogy az mindenki lelki lakóhelyévé váljék a regényeken megformált alakok megfogó egyéniségén, odakötő életén keresztül. A sors ajándéka ez, de természetesen a felismerése és a vállalása is.

Endrődöt a „falut”, ezt a létezést, de talán már nem is létező, mégis a lelkünkben kitörhetetlenül élő érzést és szellemiséget, különös, meghatározó meghatározatlanságot, ami mégis valóság, két szóval lehet csak kifejezni: szülőföld és szülőtáj. Ma, amikor a múltba nézünk, de a jövőbe tekintünk, amikor a halállal szembe az életet állítjuk, amikor az ünnepség végén a szoborról lehull majd a lepel, s megszólal a déli hazai harangszó – mit hallgatni nem lehet eleget – szívünk zengje vissza:

„Álmodni is, de mindig ide,
 a hullámos Körözs mentire,
 s ideszálni mindent, ami szép,
 végezetül kihült tetemét,
 ha az élet ideje lejárt
 és megidéz az elrendelt halál...”

Ezekkel a gondolatokkal köszöntöm a millenniumi időszak végén, újvezredi első találkozónkon megkülönböztetett tisztelettel Türi-Kovács Béla miniszter urat, Várhegyi Attila urat, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának politikai államtitkárát, akinek most külön is megköszönöm azt az erkölcsi és anyagi támogatást, melyet a szobor elkészítéséhez nyújtott, és azt a nemes gesztust, hogy jelenlétével valamint avató beszédével emeli találkozóink ünnepi hangulatát.

Köszöntöm Domokos László urat, országgyűlési képviselőnk, Békés Megyei Önkormányzat elnökét, Babák Mihály és Vigh Ilona országgyűlési képviselőket, Dávid Imre urat, Gyomaendrőd város polgármesterét, minden megjelent endrődi, és gyomai, gyomaendrődi, Endrődről elszármazott kedves vendégünket, barátunkat, testvérünket, sorstárunkat.

Isten hozott mindannyiunkat!

Dr. Latorcai János

Önnnek joga van tudni...

hogy miről döntött egy hónappal ezelőtt, május 31-én az önkormányzat testülete.

A szennyvízcsatorna építésének közbeszerzési eljárást kellett határidő vonatkozásban módosítani, tekintettel arra, hogy fellebbezéssel élt egy pályázatból kizárt vállalkozás.

A lakosság már türelmetlenül várja az „első kapavágást” a szennyvíz csatornaépítés ügyében, ennek figyelembevételével történt meg a döntés. Várhatóan július elején indulhat a várva várt beruházás.

Békés Megyéért kitüntető címre javasolta a testület a Gyomai Kner Nyomda Rt kollektívát.

Holubné Hunya Anikó nyerte el a Zene és Művészeti Iskola igazgatói állását 5 évre.

Névadót választott a 2. sz. Ált. Iskola, amit a testület egyhangúan jóváhagyott. Az iskola új neve: **KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLA**

Kis Bálint Jósvafőn született, 1828-ban. Az 1848-49-es szabadságharcban honvédként harcolt. A világosi fegyverletét után Debrecenben szerzett diplomát. A Gyomai Református Egyház meghívására jött tanítónak Gyomára, és 1851-1885-ig nevelt és ta-

nított ott. A gyomai reformátusság egyházi, iskolai, kulturális felemelkedését tevékenysége nagyban segítette.

Gyomaendrőd közbiztonságának javítása érdekében 10 fővel bővítik a rendőrök létszámát.

A Kormány által meghirdetett Széchenyi terv keretében épülhet a 8 fecskéház, és a 16 nyugdíjas bérlakás. Mint már írtuk, **a nyugdíjasok bérlakása** az Endrődi utcában, a volt Gazdakör, ha tetszik Béke Tsz helyén, a fecskéházak a két városrész között téren.

Előreláthatólag jövő ilyenkor már beköltözhető lesz.

Református Egyház presbitériumának a templomuk felújítására vonatkozó kérelmét 300 ezer forinttal támogatja a testület.

Gyomai zsidó temető gondnoki házána újjaépítését 500 ezer forinttal támogatja a testület, a Magyarországi Zsidó Hitközségek szövetségével kötött együttműködési szerződés keretében.

Gyomaendrőd díszpolgára és a Gyomaendrődért kitüntető emléklapok odaítélésre bizottság jött létre. Javaslatot lehet tenni minden civilszervezet, önkormányzati képviselő, politikai és társadalmi szervezetek útján, rövid indoklással aug. 31.-ig.

Békés Megye Ezer éve című kiállítás megtekinthető kedden, és csütörtökön 13-18 óráig, szombaton és vasárnap 9-16 óráig a Hősök útja 45 sz. alatti ált. iskolában.

Beiskolázási támogatást július 15-ig lehet kérelmezni a Polgármesteri Hivatal Humánpolitikai Osztályán.

*Császárné Gyuricza Éva
képviselő*

Úrnap 2001

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Értesítjük olvasóinkat, hogy következő számunk előre láthatólag augusztus 20. táján fog megjelenni. A késésért kérjük szíves türelmüket.

FELHÍVÁS! Közeledik a nyár, a betakarítás ideje! A Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület felhívással fordul a város polgáraihoz, vállalkozóihoz, különösen a mezőgazdasággal foglalkozó, és tűzveszélyes tevékenységet folytatókhoz, hogy a nyári szárazság közeledtével fokozott veszélynek vannak kitéve a gépjárművek, ingóságok, a telephelyeken elhelyezett takarmány, a beérett gabona. Tűzveszélyt jelent az utak mentén a száraz fű, az avar. A gondatlanságból okozott kár sokszor egy év, de még egy élet munkáját is a tűz martalékává teheti.

Ezt a veszélyt szeretnénk, mi tűzoltók, csökkenteni, megakadályozni, vagy a már megtörtént tüzeseteknél hatékony segítséget nyújtani. Ehhez a Tűzoltóság rendelkezik megfelelő technikával. Sajnos azonban a vonulás a működési feltételek igen szűkösnek állnak rendelkezésünkre!

Kérjük a város polgárait, vállalkozóit, hogy lehetőségükhöz mérten anyagi támogatásukkal segítsék munkánkat. Támogatásukat az OTP-nél vezetett „Gyomaendrőd Város Önkéntes Tűzoltó Egyesülete 11733120-20006400 számú számlára fizethetik be.

Magán személyeknél a SZJA törvény 41. §-a alapján adókedvezményre jogosultak, vállalkozók pedig a Társasági Adótörvény 7. §. (5) bekezdése biztosítja az adóalap csökkentés lehetőségét.

Az adományokról az Egyesület, igazolást ad 2002. január 31-ig. A tűzkárok megelőzése érdekében kapott adományokat előre is köszönjük.

Gyomaendrőd Város Önkéntes Tűzoltó Egyesülete

Miénk itt a tér megyei rendezvény sorozat - A Munkaügyi Központ Gyomaendrődi Kirendeltségén pályakezdő fiatalok „állás és képzési börzéje” volt június 12-én. „miénk itt a tér” megyei rendezvény sorozat célja volt a pályakezdő fiatalok elhelyezkedési lehetőségeinek ismertetése.

ELTŰNŐ HAGYOMÁNY- Ezzel a címmel rendezett kiállítást Dévaványán a Bereczki Imre hegytörténeti Gyűjtemény és a Dévaványai Kulturális és Hagyományörző Egyesület június 8-án délután, a Gyűjtemény Széchenyi utcai múzeumában a dévaványai házorumdíszek bemutatására. **A házorumdíszeket Egri István készítette, köszöntő beszédet Hajdú József a DEKE elnöke tartotta s a kiállítást Dr. Kovács Béla az endrődi Kner Imre Gimnázium igazgatója nyitotta meg.** A látogatók megcsodálhatták a valóban „eltűnőben” lévő s még a török uralom idejéből származtatott házorumdíszeket, régi házakat, s arra is volt elegendő idő, hogy a Múzeum régi múlt századi s még az előtti paraszti életforma eszközeit megismerje. Minden dicséretet megérdemelnek a szervezők. Örömteli ez az esemény, hiszen a múltat megőrizni szent kötelességünk. S ezt tették a dévaványai hagyományörzők is.

Hangverseny

Június 9-én a Polgármesteri Hivatal dísztermében hangversenyt adott a budapesti ARCO Kamarazenekar és a Gyomaendrődi Zenebárátok Kamarakórusa.

A kora délutáni óra ellenére szép számmal jöttek el a zenét szerető és élvező polgárok. A gazdag műsorból kiemelkedik a Kórus által előadott Ave Maria, Ave verum és a zenekar tolmácsolásában Mozart: „Egy kis éji zene” c. alkotása.

A kamarakórust vezette és a műsor konferálta: Erdeiné Mucsi Márta.

A zenekart vezényelte: Dr. Victor András
Koncertmester Novákné Fazekas Ildikó.

Gazdag élményben volt részünk. Köszönjük a művészeknek, közreműködőknek.

UHRJN BENDEK KONCERT Mezőtúron, július 6-án, pénteken délután 3 órától egy órán át a „Rebeka” és a „Kis Patak” dalok sikeres szerzőjének előadói koncertje lesz. Helyszín: Szabó Lajos laktanya.

A Községi Ház július, augusztus havi programja

Július 9-én 8 órától **véradás**

Július 28-án 19 órától **Anna bál** a Magányosok Klubja és a Községi Ház szervezésében.

Helye: Hidfő étterem, Belépő: 300 forint (asztalfoglalással)

Igény esetén vacsorajegy: 600.-Ft.

Belépőjegyek csak a Községi Házban és elővételben kaphatók július 5-től 20-ig. Minden érdeklődőt szeretettel várunk! Zene! Tánc! Tombola! Étel – ital!

Augusztus 13-tól 29-ig **Tüdőszűrés** a Községi Ház földszinti termében.
(Blaha L. u. 21.)

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület és a Városunk Nagyjaiért Alapítvány kuratóriuma köszönetét fejezi ki az alábbiakban felsorolt szervezeteknek és magán személyeknek, akik Timár Máté szobrának elkészítéséhez anyagi eszközeikkel hozzájárultak:

Magyar Országgyűlés Társadalmi Szerveztek Bizottsága, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Gyomaendrőd Város Önkormányzata, Nagy Miklós Alapítvány Szeghalom, Dajka Tiborné Gödöllő, Császár Ferenc, Fülöp Imréné, Gellai Imre, Gellai Lászlóné Gyomaendrőd, Gyetvai Antalné Herend, Hunya Alajos Gyomaendrőd, Dr. Helmné Ugrin Magdó Tatabánya, Dr. Jánosik Bertalan Gyomaendrőd, Keszthelyi Józsefné Harkány, Búza Terike Herend, Kreszsiné Debreceni Magda Budapest, Kurilla Sándor Parád, Dr. Latorcai János Budapest, Márton Gábor Gyomaendrőd, Nagy Imre Cegléd, Nagy János Esztergom, Narancsik Vincéné Mosonmagyaróvár, Papp János Budapest, Dr. Radnóti Vilmos Budapest, Sziklavári Istvánné, Timár Benedekné, id. Timár Illés, ifj. Timár Illés Gyomaendrőd, Timár Izabella Gyula, Dr. Timár Vera Szeged, Timár Mihály Balatonlelle, Dr. Ugrin Vendelné Budapest, Unger Jenőné Budapest, Ungvölgyi János, Varjú Miklós, Vaszkó András, Gyomaendrőd, Vaszkó Miklósné Hunya.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton fejezzük ki köszönetünket a Magyar Karitás Alapítványnak. Az Alapítvány ez évben ismét segílyt nyújtott Gyomaendrődön egy egyedülálló, három gyermekes anyának, akinek az ingatlanát az elmúlt évben a belvíz olyan súlyosan megrongálta, hogy azt újjá kell építeni. A segíly összege: 644.000.-Ft.

*Gyomaendrőd Város Önkormányzata nevében:
Dr. Dávid Imre polgármester*

S.O.S. VÉRADÁS! 2001. július 9-én 8-11 óra között a Déryné Községi Házban, vagy 2001 július 17-én 8-12 óra között a Katona József Művelődési Központban várjuk véradásra a 18-65 év közötti lakosokat.

Eddigi tapasztalat, hogy a nyári hónapokban kevesebben jöttek véradásra. Kérjük, hogy akik tudnak feltétlenül segítsenek a rászoruló embertársakon. Jöjjenek véradásra! Várjuk a diákokat, pedagógusokat, az itt nyaralókat, és mindenkit aki tud és akar segíteni. Ezúton megköszönjük az első félévi véradást, 450-en jelentkeztek, és 431-en adtak is vért. Külön köszönet illeti a Bethlen Gábor Szakképző Iskola tanulóit, akik közül 54 tanuló – közülük 12 új véradó-jelentkezett véradásra.

Újságunkban mindig örömmel adunk hírt, Endrődről elszármazott honfitársainkról. Ezt tesszük most is, amikor bejelentjük, hogy **Prof. Dr. Dinya Lászlót, a Szent István Egyetem tudományos főigazgató-helyettesét** az európai főiskolákat tömörítő, brüsszeli székhelyű nemzetközi szervezet, az **EURASHE elnökévé választották.** Kinevezéséhez örömteli szívvel gratulálunk.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,
új kenyér íze, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Hegedűs Pál

1872. január 18-án született Endrődön. Apja Hegedűs István, gazdálkodó, anyja Uhrin Mária. Iskoláit sikeres eredménnyel Endrődön végezte.

A közös hadseregben töltötte le katonai éveit. A török csendőrségbe szervezték be, a következő feltételekkel: szolgálat ideje 2 év, rendfokozata:

sercentmajor (örmes-

ter), illetve havi 900 piasztér, vagyis 197 korona, lovas tisztként 1200 arany piasztér, vagyis 245 korona. Szolgálati helye: Macedónia, évente hat hét szabadság.

Hazatérve a közös hadseregben 2 év, négy hónap és 21 napot töltött. Részt vett a világháborúban, ahol „jubileumi kereszt” kitüntetést kapott.

Kilépve a csendőrség szervezetéből, ahol összesen 19 évet töltött, a rendőri pályát választotta. Erdélyben és a Dunántúlon volt őrpáncsnok. Rendfokozata főtörzsőrmester.

Felesége Jelsovszki Piroska (született Tagadómedgyesen, 1885. október 20-án). Házasságot Endrődön kötöttek, Schiefner Ede plébános eskette őket.

Gyermekei: Pál, Ilona, Mária, Jolán, Irén, István és József iker, László.

1930-ban felesége gyermekágyi lázban meghalt Dr. Weiss Aladár háziorvos keze alatt.

Endrődi szolgálati idején elismerést szerzett példás szolgálatával. Községünkben kiváló rendőr kollégái voltak: Talán Mátyás, Szalóki Antal, Gubuznai Sándor, Fekécs Lajos, Szujó Imre. Az 1950-es évek „pártállama” még a nyugdíjától is megfosztotta.

1935-ben a gyászos emlékü sortűz idején is itt volt. 1953. január 18-án, 81 éves születésnapján távozott az élők sorából. A szarvasvégi temetőben alussza örök álmát.

Az 1800-as években a község nyugalalmát, békéjét „utakapitányok” és „tizedesek” biztosították. Az esti órákban, kívülük még Bauer Pál járta a települést. A szabályok ellen vétőket a község házára vitték és dutyiba (fogda) zárták. A reggel beérkezett törvénybíró kiszabta a büntetést, a férfiak részére botlásuknak megfelelő számú botütést (porciót), amit a „deresre húzva” a község hajdúja osztott ki nyilvánosan. A súlyosabb elkövetők a megyére kerültek. A férfiaknál főleg a duhajkodás, verekedés, részegeskedés, kisebb értékű tolvajlás volt a leggyakoribb, értékük 5-12 botütést szabott ki a törvénybíró. A nők sokkal ritkábban kerültek „porciózásra”. Nekik lekopaszított hátukra korbácsütésben szabták ki a porciót. (Nyilván a mai időkben sok dolguk lenne a hajdúknak!)

A világháború után megszervezték a csendőrséget, mely komoly, nyugalmat, vagyon és életbiztonságot jelentett. Sok érdemes, szegény sorsú férfi vállalta a hivatást, mert „jó parti volt egy fix fizetésű, nyugdíjra jogosító férfi”. Nyugodt megélhetést biztosított a szolgálat.

MÁRTON GÁBOR

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Adalékok a Szent Antal ház történetéhez

Endrődön, a kultúrház mellett levő utcát Szent Antal utcának hívják. Nevét a Szent Antal házról kapta, amely ezen az utcán áll. Kis ház, kis udvarral – eredeti formáját ma is őrzi. Oromfalán szoborfülke látható. Ebben a fülkében a ház névadó szentjének szobra, míg nem a butaság és a rosszindulat le nem verte onnan.

A ház építtetője Kiszely Márton, 1830-ban született; s jómódú gazda volt. Megházasodott, majd megszületett Viktória nevű kislánya, akit sajnos hamar elveszített. A plébániai Halottak anyakönyve tanúsága szerint 1885. június 13-án, veselő következtében halt meg, kilenc évesen. A tragédia nagyon megviselte a szülőket, s mivel több gyermekük nem született – s itt a szájhagyomány homályossá válik – az édesapa Kiszely Márton fogadalmat tett, hogy tehetségéhez mérten támogatja a szegényeket. (Érdekes egybeesés: a kislány halála napja: Szent Antal napja.) Azt mondta: „felépítem ezt a házat, hogy a legszegényebb Kiszelynek mindig legyen hol laknia...” A következő adat, amely már írott bizonyíték a Historia Domusban, 1903-ból: „június 13. Szent Antal kenyerének sütőháza ünnepélyesen processzió és szent beszéd mellett megáldatott.”

A ház ezután sütőházként működött, meghatározott időpontban kenyeret, ün-

nepnapokon kalácsot sütöttek itt a szegényeknek. A házat a család az egyháznak adományozta, így a község javát szolgálta. A falu három kol-dusasszonya lakott itt – köztük ez emlékezőkben még élénken élő „vizes Panna néni” is, aki a falu artézi kútjáról hordta némi kis pénzért, vagy alamizsnáért a vizet a házakhoz.

A ház Szent Antal házként vonult a köztudatba, és akként is működött egészen 1940-es évekig. A hatalomra törő kommunista rezsim kisa-játította a házat, és lakásként kiutalta Hornok István végrehajtónak, aki egészen haláláig lakott a házban. Ebben az időszakban (1960-70) verték le a fülkéből a Szent Antal szobrot. A düh, a vallásellenesség is a butaság megnyilvánulása volt ez a tett. A szobrot egy idős asszony felvette, s egész sokáig őrizte a padlásán, majd a szobornak nyoma veszett. A szemtanúk elmondása szerint a leveréskor erősen megroggaldott szobor a bál vállától a bal kézfejéig hiányossá vált. (Volt, aki úgy emlékszik, hogy a feje is letört.) A házban most Knapcsekné Etus néni lakik unokabátyjával. Nagyon megörültek, amikor megkerestük őket azzal a kéréssel, hogy ha hozzájárulnak, az üres fülkébe visszahelyezzék Szent Antal szobrát, amelyet a nemes helyre adományozott Uhrin Simonné, az eredeti levert szobrot felvevő, és sokáig rejtegető asszony menyé.

Ünnepi keretek között, 2001. június 13-án, Szent Antal napján a szobor megszentelve felkerült a helyére, és a Szent Antal ház újra igazivá vált. Vigyázza, óvja a ház lakóit, az utcát, a falut.

Ez a kis történet tanulság lehet ma is, hiszen egy falusi közösség morális rendje állt helyre, amelyet az önzetlenség, a rászoruló iránti segítségnyújtás példája alakított ki. Kiszely Márton adakozó ember volt. A Szarvasvégi iskola építését anyagilag is támogatta, valamint ő készítette a templomban lévő Szent Antal oltárt.

A Szent Antal ház érdekes színfoltja településünknek, vigyáznunk kell rá, óvnunk kell. Élő történelem ez a ház és élő hagyomány a helybeliek tudatában. A házat szeretnénk helyi védettség alá helyezni, hogy az utókornak megmaradjon, és példájává váljon Kiszely Márton és a rászorulóért tenni vágyók munkálkodása.

Szonda István

Nyílt levél

Blaskó Jánoshoz

Kedves János!

Meglepődve, és megdöbbenve olvasom a Szó-Beszéd június-júliusi számában a „hétéves huzavonát”.

Azt hiszem, az természetes, ha valakitől jogtalanul elvettek valamit, azt a károsult szeretné visszakapni.

Az államosított egyházi ingatlanok papírjai annak idején megjárták a minisztériumokat, és igényeinket jogosnak találták. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium 35077/54/92. sz. határozatával az 1991. évi XXXII. Törvény 12. §. (1) bekezdése alapján az egyházi jogi személy tulajdonjogának bejegyzéséig az ingatlanra 10 évre szólóan elidegenítési és terhelési tilalmat helyeztek be. Az is le van írva, hogy e határozat ellen államigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs. Ez a dokumentum megtekinthető nálam, valamint az Önkormányzatnál is. A másik határozat a KD93/35077/37/1/1993 számú, mely törli az ingatlanok elidegenítési és terhelési tilalmát, mivel az összes ingatlanokról lemondunk, és pénzbeli kártalanítást kaptunk, melyből felépült a katolikus iskola.

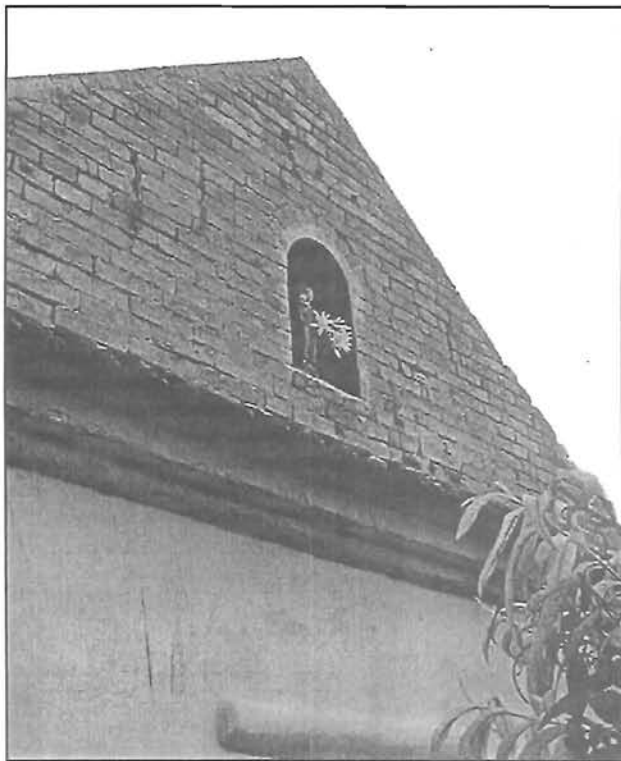
Az említett cikk azt sugallja, hogy az egyház kikötötte az áramot. Hát ez nem igaz! **Egyetlen volt egyházi ingatlant sem vetünk birtokba** (hisz a tulajdonjog visszaszerzése után lemondunk róla) – ezért ha akartuk volna, se tudtuk volna kikötni a villanyt! Miért is tettük volna? Az épület másik részében, a testedzőknek nem volt ilyen problémájuk?

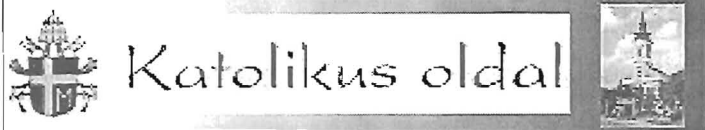
János, hidd el, az egyház, és jómagam is, csak örülünk annak, ha a fiatalok hasznosan, alkotómunkával töltik idejüket.

Egyébként csodálkozom ezen a piszkálódáson, mert valótlan állítsz.

Mindettől függetlenül, a modellezőknek is, és Neked is csak gratulálni tudok munkátokhoz, és kívánok sok sikert a versenyekhez.

Iványi László
plébános

JÚLIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 óraker. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

nyáron nincs mise!

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. Júliusban és augusztusban hétköznap csak a kiírt időben.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 óraker.

Bemutatjuk...

„... ez egy belső hang, egy belső kopogtatás...”

Sorozatunkban a gyomai testvér-egyházközösség egyik segítő tagját szeretném Önnek bemutatni, Kedves Olvasó!

Vaszko Sándornét (Rácz Margit, 49 éves), aki a Zrínyi M. u. 33/1. sz. alatt él férjével. Szakmáját tekintve könyvelő, élete párja pedig építész-szerkesztő mérnök, aki sokat segíti munkáját. Margit asszony az „Élet

Másokért” egyesület elnöke, a szarvasi székhelyű Körös-völgye-Civil Szervezetek Térségi Szövetségének felügyelő bizottsági elnöke, az egyháztanács tagja és 2001. június 23-tól a Templomos Lovagrend novíciája.

- Ez egy igen szép „pályafutás”, ami gondolom igen sok elfoglaltságot jelent. Jól érzed-e?

- Így igaz, minden feladatot, minden munkát elkötelezettségnek érzek.

- Ön egy katolikus egyesületnek az elnöke, mit tett, vagy mit kíván tenni ez a civil szervezet?

- Ezt az egyesületet a katolikus családok alapították és hozták létre. Különösebb múltja még nincs, mert egyesületként január óta működünk. A gyomaendrődi Szociálpolitikai Fórum és a szarvasi Drogkonferencia társrendezői voltunk. A vezetőségünk döntése szerint elsősorban szülők nélkül felnőtt árva gyerekeken szeretnénk segíteni, tiszteletbeli elnökünk Dr. Szemkeő Judit, a Szociális és Családügyi Minisztérium politikai államtitkára. A szakmai segítséget tőle kapjuk. Sok még a nyitott kérdés, így konkrét dolgokról csak később szeretnék nyilatkozni.

- Csendben és önzetlenül teszi a dolgát. Mit szólnak ehhez az emberek? Számos jeles személyiséggel folytatott tárgyalást az utóbbi napokban, hogy fogadták?

- Legtöbbször a reakció a következő: „és mennyit keresel te ezzel?” A válaszom: „Semmit, de mégis sokat!” Minél magasabb beosztású emberrel beszélgettem, akár minisztériumban, akár kórházigazgatóval: mindig a segíteni akarás és a szeretet nyilvánult meg az arcukon. Ezt utólag Isten ajándékának tekintem.

- A lovagrend megkereste Önt és – látva ezt a hozzáállást, az önzetlenséget, a csendességet – kapott egy felkérést, lovagrendi jelölt: novícia lett.

- Hogyan értékeli ezt a nem mindennapi megkeresést?

- Ez egy belső hang, egy belső kopogtatás volt a lelkemben ... nem tudom ... hogy ... miért... .. (elcsuklik a hangja)

- Szereti a virágokat, a szép környezetet. Minden fórumon, amikor megkeresést kap, virágcsokorral köszöni meg az előadó munkáját. Ezt nem fordítva kellene, amikor pl. a szervezőmunka java részét Ön végzi.

- Adjatok és adjatok! Ezt mondja az Úr. Mindig nagy öröm és boldogság tőle el, ha másoknak adhatok és segíthetek. Ez az a belső hang.

Köszönöm Margit asszonynak ezt a beszélgetést. Isten kísérje útjait és lépteit az élet rögzös útjain. Azt kívánom kedves olvasóimnak, hogy Önök is tapasztalják meg ezt a „bizonyos” belső hangot, és akkor egyből könnyebb lesz az életünk és a nehézségeket is könnyebben átvészelve.

Fr. Ungvályi János

JÚLIUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. vasárnap:	Évközi 13. vasárnap
2. hétfő:	Sarlós Boldogasszony
3. kedd:	Szent Tamás apostol
4. szerda:	Portugáliai Szent Erzsébet
5. csütörtök:	Zaccaria Szent Antal
6. péntek:	Goretti Szent Mária vértanú
8. vasárnap:	Évközi 14. vasárnap
11. szerda:	Szent Benedek apát, Európa fővédőszentje
13. péntek:	Szent Henrik
14. szombat:	Lelliszi Szent Kamill áldozópap
15. vasárnap:	Évközi 15. vasárnap
16. hétfő:	Kármel-hegyi Boldogasszony
17. kedd:	Szent Zoerárd-András és Benedek remeték
18. szerda:	Szent Hedvig királyné
21. szombat:	Brindisi Szent Lőrinc áldozópap, egyháztanító
22. vasárnap:	Évközi 16. vasárnap
24. kedd:	Árpád-házi Szent Kinga szűz
25. szerda:	Szent Jakab apostol
26. csütörtök:	Szent Joakim és Szent Anna, Szűz Mária szülei
29. vasárnap:	Évközi 17. vasárnap
30. hétfő:	Aranyszavú (Krizológ) Szent Péter püspök
31. kedd:	Loyolai Szent Ignác áldozópap

Elsőáldozás Pönkösdvasárnap Endrődön (fenti kép) és Gyomán

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

Baráti találkozó, szoboravatás

Tímár Máté szobrára

Jancsiszegen jártál te mezitláb, bárha a tarló talpaid edzé is: a rafinált csali szeg felvérzett s sántává torzította a lépted; ámde a lépted csak: lelked erős, egyenes mint a sudár nyárfák, Alfölded strázsái az összevisszatagolt földön; csúcsukon úr csak a Nap, álláló volfál, ha vihar vert és hajlongata is bár - rezgő nyárfá: örök dallamod őrzi e táj.

Szilágyi Ferenc

Tíz órai harangszó hívta az elszármazottakat és helybeli híveket a szentmisére, melyet az Úrnap körmenet zárt be. Majd sokan elballagtak az ünnepség színhelyére az endrődi ligetbe, a Rózsahelyi Kálmán Általános iskolához.

Régen nem látott hatalmas érdeklődés mellett június 17-én ismét találkoztak a helybeli és elszármazott Endrődiek. Az eseménynek különös jelentőséget adott, hogy ezúttal került sor Timár Máté író-költő mellszobrának leleplezésére is. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével az endrődi születésű Dr. Túri Kovács Béla miniszter úr, és Dr. Latorcai János, országgyűlési képviselő, továbbá, Várhegyi Attila államtitkár úr, Domokos László országgyűlési képviselő Békés Megye Önkormányzatának elnöke, Babák Mihály Szarvas város polgármestere, országgyűlési képviselő, Vigh Ilona országgyűlési képviselő. Az Írószövetséget Kántor Zsolt, és Gergely Ágnes Kossuth díjas költő, a városvezetést dr. Dávid Imre polgármester, és több önkormányzati képviselő, intézményvezető képviselte. Ott volt a Timár rokonság, a fiú Aron, a testvér báty Illés, és sok unoka testvér. Eljöttek a helyi vállalkozók, és még sok régi barát, az ország minden tájáról. Így nagy számú közönség várta a szoboravató ünnepet.

Hazai harangszóval kezdődött az ünnepség. Zúgtak a harangok, annak az írónak, költőnek az emlékére, tiszteletére, és lelki üdvéért, akit – saját vallomása szerint – egész életén át elkísért a „Hazai harangszó”.

Császárné Gyuricza Éva az Endrődiek Baráti Körének titkára köszöntötte a megjelenteket. Utalt e nap jelentőségére, ismertette mindazoknak a szerveztek és magán adakozók nevét, akik hozzájárultak ahhoz, hogy ma itt szoboravatásra sor kerülhetett.

Majd a **Gyomaendrődi Zenebarátok Kamara Kórusa** Mucsi Márta vezényletével népdal feldolgozásokból énekelt.

A kórus dalainak elhangzása után sötét felhők tornyosultak, és eleredt az eső. Rövid átmeneti zavar után, az általános iskola tornatermében folytatódott az ünnepség.

Latorcai János nagy érdeklődéssel hallgatott megnyitó, üdvözlő beszédét lapunk vezércikke teljes terjedelmében közli.

Az ünnepség következő szónoka **Várhegyi Attila** államtitkár úr volt, aki beszédében utalt a millennium jelenőségére, arra az örvedetes tényre, hogy az ország minden településén emlékműsorokkal, találkozók, szoboravatásokkal méltón emlékeznek meg hazánk ezer éves, ke-

reszténységünk kétezer éves évfordulójáról.

Öt követte **Kiszely Zoltán színművész**, aki felolvasta **dr. Szilágyi Ferenc** író-társ megemlékezését, melyet lapunk teljes terjedelmében közöl.

A következő szónok **Vaszkó Tamás** a szeghalmi Péter András Gimnázium igazgatója volt, aki felidézte Timár Máténak a szeghalmi gimnáziumban eltöltött éveit, vonatkozó írásait. Timár Máté egyik versének, néhány soros idézetével fejezte be emlékező beszédét.

A megemlékezések sorát **Domokos László** zárta, aki többek között felidézte, Békés megye kiemelkedő ünnepi eseményeit a millenniumi évében. **Átadta Orbán Viktor miniszterelnök úr üdvözlőt az ünneplőknek**, és emlékeztetett arra, hogy éppen ma egy éve volt a megyei millenniumi emlékmű átadása Szarvason, amelyen a miniszterelnök úr is jelen volt. Méltatta továbbá, hogy a szobor készítés civil kezdeményezéssel indult és igen széles körű támogatással valósult meg.

Ezt követte **Kiszely Zoltán** színművész felejtethetetlen tolmácsolásában **Timár Máté „Utolsó Ámen”** c. költeménye, majd az iskola tanulója **Farkasinszki Fanni** előadásában: Márton Gábor „Válasz az Amenre”c. verse hangzott el.

Az eső közben szép csendesen elállt, s a közönség láthatta a szobor leleplezését. Túri Kovács miniszter úr oldotta el a nemzetiszínű szalagot, és 4-en, Várhegyi Attila, Latorcai János, Domokos László és Dávid Imre leleplezték a szobrot. A jelenlévők nagy tapsal és újongással köszöntötték Timár Máté szobrát, amelyet Mihály Bernadett szobrászművész készített. A művésznőnek ez a második szobra városunkban, mellyel elhunyt nagyjainknak állított örök emléket az endrődi ligetben. Elsőként a Honismereti Műhely, majd az Írószövetség képviselője helyezte el koszorúját. Márton Gábor koszorúzás előtt elmondta, hogy Györgyné Bányai Judit kérésére ő hozta el az emlékezés virágát Máté tanyai tanítója nevében is, (aki Judit édesapja volt) Még sokan helyezték el a tisztelet és szeretet virágát. Megható jelenet tanúi voltunk, amikor egy idős jó barát, - aki Budapestről jött, - egy gránát-alma virágot hozott, és néhány közös emléküket felidézte.

Ismét megszólalt a hazai harangszó, és **Iványi László plébános úr** áldó imádsága után megszentelte a szobrot.

Igy ért véget a kinti szoboravató ünnepség. A vendégek nagy része a Domszög terített asztalánál folytatta az ünneplést, közös ebédrel.

Sajnos sokan nem tudtak eljönni a régi barátok, ismerősök közül. **Irtak és te:efonáltak: Timár Mihály atya, Dr. Sóczó Ferenc piarista atya, Dr. Dinya László professzor, Dr. Ugrin László, Dr. Sztanyik B. László, Dr. Helmné Ugrin Magdó, Sóczóné Turcsányi Mónika, Varjú Boldizsár, Hunya László, Gyetvainé Búza Terike.**

Hosszú levelet írt **Györgyné Bányai Judit**, akinek édesapja volt Timár Máté tanyai tanítója.

Leveléből néhány gondolatot idézünk ezzel zárva szoboravató ünnepi beszámolóinkat:

„ Kedves Máté! Sajnálom, hogy nem tudok személyesen megemlékezni Rólad, s virágomat letenni szobrod elé, édesapám és a pedagógusok nevében is, akiknek olyan magasatos cikkben állítottál emléket, hogy az felér egy babérkoszorúval. ...'Az én nevelőszüleim' című cikkemben állítottál láthatatlan szobrot édesapám-volt tanyai tanítód és valamennyi pedagógus számára. Ma is könnybe lábad a szemem, ha cikked újra és újra elolvasom., s elmélázom Lőrinc Lajos által is elismert gyönyörű nyelvezeteden, hasonlataidon.

...Had mondjam el, még azt is hogy mennyire hiányzol ! Nagyon kellene, hogy belekiáltsd az ország légkörébe, hogy mindenütt ott gyűrűzzön, mindenki fülébe kitörölhetetlenül és szünet nélkül belecsengjen és ott zúgjon anyanyelvünk védelme, őrzése, ápolása, melyet gyönyörű hasonlatoddal így fogalmaztál meg:

'Anyád nyelve szentség,/ mert mint cseppjében a tenger,/ benne a végtelenség!'

Szobrod leleplezése ez az ünnepélyes együttlét bizonyítéka annak, hogy „Az idő nemcsak temet, de exhumál is.” Kiemel a sírból, halhatatlanná tesz.

Arany János szerint: „Nem hal meg az, ki milliókra költi /Dús élete kincsét, ámbar napja múlt,/ Hanem leráznán, ami benne földi, /Egy éltető eszmévé finomul...”

Nyugodj békében! Őrizzük, s remélem egyre többen vagyunk és leszünk is még, akik követjük Istenbe, magyarságba, nyelvünk ápolásába vetett hitedet, és nemes lelkűségedet.”

Császárné Gyuricza Éva

Czer év magyar történelmének eseményei

A Hunyadi család történelmének eseményeivel folytatjuk sorozatunkat. Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet házasságából két fiú született. László tragikus sorsáról szólunk és Mátyás diadalmas uralkodásáról.

1456. augusztus 26-án Futakra V. László az ifjú király országgyűlést hívott össze, melyen Cilleit az ország főkapitányává nevezte ki. Ebben az időben jutott Hunyadi László tudomására, hogy Cillei Ulrik ellenséges érzelmet táplálva Hunyadi János iránt, halála emlékét meggyalázva aljas vádakkal illette és fia ellen irányuló fenyegetésekkel lépett fel. A király Futakról Belgrádba érkezett, ahol László és Szilágyi Mihály meleg üdvözlésekkel fogadták. Másnap a király a várbeli istentiszteleten vett részt s vele volt Cillei is, akit kihívtak sürgős ügyek intézésére. Amikor a gróf terembe lépett László igen ingerülten szemére vette mindazt, amit apja ellen vétett és ellene, az ő romlására tervezett. A szóváltást fegyveres összetűzés követte, s e véres tusában a király nagybátyja holtan esett össze. Hunyadi barátai azon voltak, hogy a királyt megnyugtassák. Lászlólag a király elfogadta a feléje nyújtott baráti kezeket s Lászlót az ország főkapitányává nevezte ki. Temesvárott Hunyadi özvegyének házában, ahol néhány napot töltött még esküvel s oklevéllel fogadta, hogy nem áll bosszút a Hunyadi testvéreken. Budán azonban a király a Hunyadiak

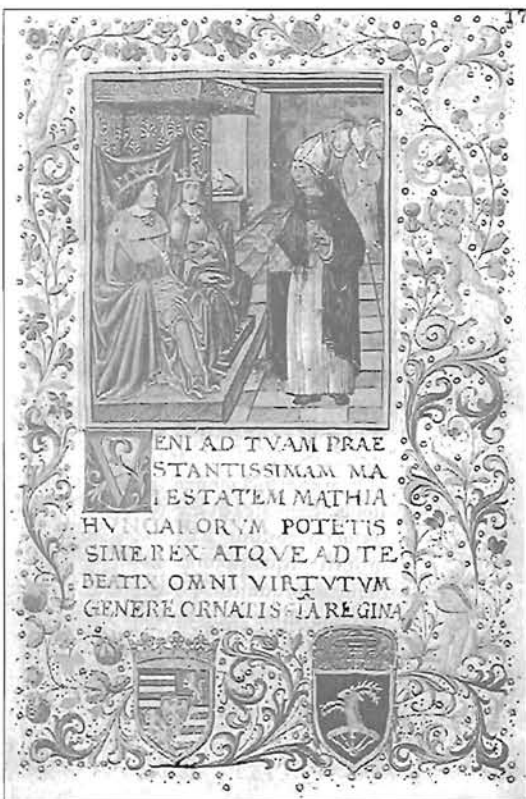
ellenségeinek befolyása alá került, hitelt adott azon vádoknak, hogy Cillei megölése előre tervezett gonosz tett volt. Azt is elhitették vele, hogy az ő koronájára áhítoznak. Március 14-én Lászlót és Mátyást Budára hívták, ahol letartóztatták őket. A kereszténység dicsőséges hő-

sének fiát Budán, a Szent György téren március 16-án a hóhér pallosa által végezték ki.

A történelemben kevésbé jártos olvasók előtt is ismeretes, Mátyás királlyá választásának története, akit Arany János V. László c. balladája, és Petőfi: A király esküje állít emléket. 1458. január 24-én a befagyott Duna jegén királlyá kiáltottak ki. László király halála után még Prága várában őrizték Mátyást, de Podjebrád György Csehország kormányzója az ifjú Hunyadi szabadon bocsátotta s így 1458. február 14-én Nagyboldogasszony napján koronázták királlyá. Uralkodása Magyarország fénykorát hozta. Most mégse győzelmes csatáit, hódításait, hanem inkább Mátyást, a reneszánsz humanistát mutatjuk be. 1480-as években Mátyás művészetpártolója már messze földön ismert volt.

Képünk, Benczúr Gyula: Mátyás művészei körében című festménye. A képen a király egy olasz építésszel tárgyal, a háttérben a készülő épület makettje. A következő kép a híres corvinákból való, (Országos Széchényi könyvtár) melyen Pietro Ransano lucerai püspök I. Ferdinánd nápolyi király diplomatája, beszédet intéz a királyi párhoz. A következő corvina (eredeti New York-ban van) CXX. Didymus címet viseli. Középen Szent Jeromos irópujtja előtt ül. Bal és jobb oldali két-két oszlop között Mátyás és Beatrix térdel. Mátyás feje fölött Corvin János, Beatrix feje fölött Szilágyi Erzsébet profilja látható.

Forrásmunkák: A Magyar Nemzet Története (Athenaeum 1896.), Csukovits Enikő: Liliom és holló (Magyar Könyvklub 1999.) Csapodi Csaba, Csapodiné Gárdonyi Klára: Bibliotheca Corviniana (Helikon Kiadó 1990.)

A „Szent-Jánosi Csárdabeli gyilkosság”

II. rész

Tovább folytatva „nyomozó-dásunkat” még egy-két helybéli „igaz történetet” szükségesnek tartok elmondani. A csárda rendeltetésének megfelelően működött a XIX. Század végéig. Mikor és hogyan került a köröstarcsai református egyház tulajdonába „nem tudatik”, de annyi bizonyos, hogy az 1890-es évek vége fele említett egyház lebontatta a csárda nád fedelét, és cseréltetőre húzatta. Előbb tanya-si iskola volt, de miután a boldog emlékeztető gróf Klébersberg Kunó kultuszminiszter úr iskola-építési programjának keretén belül mellette új iskola épült, tanítói lakás lett. Még 1952-ben is az volt. Igaz, hogy ekkor állatorvosi lakás lett (itt jegyzem meg, hogy bevezető írásomban nem helyesen írtam Csárdaszállás község megalakulásának időpontját 1950 évre, mert az 1952-ben történt meg. Hosszas vita kerekedvén a nevérol, s bizony a régi eredeti Szentjános neve elsikkadt a szocializmus útvesztőjében). A helybeliek állítása szerint alagút vezet ide a csárda alá a kondorosi betyárcsárdától. Csakhogy ez az alagút beomlott, s valóban látszik is erre utaló horpadás az udvarán, a falánál s távolabb is (1952-es megfigyelés). Mint mondják; amikor Rózsa Sándorékát Kondoroson megugrasztották „ide búttak”, de ha itt is szorult a kapcsája a nehéz életű embereknek, akkor innen alagút vezetett ki a környező mocsaras nádasokba. Mire a pandúrok észbe kaptak, túl voltak „mán ungon, bergen...”. Egy idős gazdaember így mesélte: „Bizonyos Marti János csikószámadó az 1880-as években errefele való pusztákon felelt a keze alá adott jöszágerért. Egy alkalommal betérve ide a csárdába, mert igen nagyon megszomjazott, amikor belépett az ivóba, ott mán ült egy pusztai csavargó külsejű idegen. Csendesen iszogatót. A csárdásné éppen nem volt bent. Jó, ideje várt mán Marti, amikor egyszercsak nagy jajveszékelve berontott a csárdásné; jajj! Istenem! Itt vannak a pandúrok! Erre a csendes iszogató idegen felugrik, pisztolyt ránt, rászegzezi a csárdásnéra; Megállj kutya elárultál! Kiáltással belélt a csárdásnéba. Azzal beugrott a szomszédos kamrába. Majd a kis idő múlva berontó pandúrok nem találták ott. Bizonyosan ismerte az alagútba vezető rejtekhajtó titkát és ott eltűnt.”

Helybéli feltevések szerint a kéményből vagy a kemencéből indult a rejtekhajtó. A csárda közelében s távolabb is itt-ott beomlott a föld. Az 1980-as évek végére, mikorra lehetőség lett volna a régészeti feltárára (vagy legalább is hitelesítő ásásra), akkorra a ré-

gészeti lelőhelyek pusztításában a megyében a dicstelen első helyet kiérdemelt helybéli termelőszövetkezet tönkretett mindent. Homokbányanyitással, rizstelep létesítéssel, meliorációval - előzetes bejelentési kötelezettség, leletmentés kivárásnak kötelezettsége semmibe vételével - több középkori templom, temető, faluhely, nagy kiterjedésű temetők semmisültek meg.

Az egyik, Gyomán 1853-ban felvett gyilkossággal kapcsolatos tanúkihallgatási jegyzőkönyv a következőképpen hangzik;

„1. Hogy hívnak, hány esztendő vagy, mi az állapotod? – Kovács János gyomai születésű, 22 éves, feleséges, egy gyermek atyja, református vallású ember vagyok. Egy fertály földdel, házzal bírok, szabadságos katona vagyok.

2. Miért vagy fogva? – Azért, mert a Szent Jánosi Csárdánál a kortsmárost megölték.

3. Kitől hallottad meg hogy a' kortsmárost megölték? – s mikor? – Itt a Városban hallottam Vasárnap délután hogy megölték a' kortsmárost, legelőször Bodor Andrásné leányaitól hallottam.

4. Miért jöttél gyakrabban ennek meghallása után a' Városházához hogy ott valami hírt hallanál? – En azért nem jöttem a Városházához, ' s én csak Hétfőn reggel voltam egyszer a' Városházánál, akkor is azért jöttem a' komámval, Molnár Sándorral, hogy ő feljön a Városházához levelet kérni, mellyel Túr Kevibe mehessem.

5. Beszélj elő környüállásban hogy hol voltál, mit csináltál a' legközelebbi szombat napon? – Szombaton ebéd után a' Szöllős Kertbe, 's ott voltam az Ipam (apósóm) és Napam (anyósóm)-mal, ott kapáltam délután mintegy 4 óráig, akkor hazajöttem a' napammal 's a' kertbeli csöszsel, Latzko Mihállyal, rosszul érezvén magamat mintegy 9-10 óra tájban Kiss Katalin Földi Jánosné elhívtam a napammal a' ki osztán meg is kent, Kiss Katalin orvosolt mintegy egy óra hosszat, s a kenés után mindjárt elment, a' mint Kiss Katalin a háztúl elment, elteit mintegy két óra, a mikor a' patikába eljöttek az Ipam és a' Napam, mert a' kenés nem volt elegendő orvosoltatásomra, s onnan nyilallással való orvosságot porokban hoztak, mikor pedig ők a patikába voltak, egy óra vóit éjfélt után. Az idő alatt csak feleségem és az ipamnak két kis gyermeke voltunk a' háznál.

6. Minda mellett hogy te magadat betegnek lenni állítod, a vétkes tett gyanújával nagyon terhelve vagy, miután gatyád véresnek találtatott?”

Cs. Szabó István

Tímár Máté szoboravatója képekben

Kálmán Farkas útja és utcája II.

Luther Márton – igazi „lutheránus megoldással” – vissza is kapta, meg nem is a nevét, a Gyomán két évtizedig lelkészkedő nagyhírű Kálmán Farkas azonban máig sem. Pedig a Dunántúlon született, Pápán teológiát végzett lelkészt már országos hírű zene- és irodalomtörténeti munkássága folytán választották meg 1886-ban a hajdan igen erős, virágzó református gyülekezetbe, amely két lelkészt, egy segédlelkészt, s egy hitoktatót igényelt, és számos, elemi iskolát tartott fenn. Kálmán Farkas kuruc dalairól – Thaly Kálmán híres kuruc verseinek egy részét ő zenésítette meg – Kner Izidor adott ki tanulmányt, tudós barátja halála után.

Cs. Szabó István fölveti tanulmányában: hogyan eshetett a választás a Gyomához egyáltalán nem illő, a községre nem jellemző Bástyá utcára Kálmán Farkas nevének törlésekor? Aligha tévedünk, ha úgy véljük, hogy „Sztálin legjobb magyarországi tanítványának” egykori „aranymondásából” került ide: „Hazánk nem rés, hanem erős bástya a béke frontján”. Gyomaendrődnek s az egész hazai művelődésnek azonban a „bölcsház”-nál mégiscsak többet jelent a tudós gyomai énekszerző, a magyar zene- és irodalomtörténetnek országos hírű búvárlója, akinek nevét ma is számon tartja a tudomány.

Múlt év őszén feleségemmel kissé lehangolódva bukdácsolunk a szántóföldön át sírjához, amely a régi sírok közül kiszakadva szinte magánosan állt, repkénytel úgy befutva, cserjékkel úgy benőve, hogy alig lehetett felismerni, ki is nyugszik ott. Idén tavasszal azonban örömmel láttuk, hogy a síremléket gondos kezek megtisztogatták, úgyhogy az is elolvashatóvá vált, hogy mellette pihen „Hozzáért hű hitvese, Hetessy Tinka” is, s az is olvashatóvá vált, hogy a dombormű jelképekkel díszített, kottasoros síremléket Istók (János) szobrászművész (a gyomai hősi emlékmű alkotója) s Lukácsy nevű építész vagy kőfaragó készítette.

A sírhoz az egykori csőszháztól a „Papp Zsigmond fasor” vezet, mely a híres gyomai szobrászművész két ott álló – talay öta szintén szépen megújított – fehér márvány sírszobráról kapta nevét. Újból fölmerült bennem az a gondolat, amelyet millenniumi beszédemben is elmondtam, hogy a megszűnőben levő régi gyomai református temetőt, akár csak a Kísretit, szoborparkká, illetve emlékkertté kellene alakítani, néhány sétánnyal, sátaúttal, különleges fák, cserjék betelepítésével, s így valóságos tanulmányi s ták színhelye lehetne az iskolások számára: a helyi kiválóságok sírja mellett maga a gyomai névanyag a síremlékeken szinte élő településtörténeti krónika.

Az utcanévek megváltoztatása – mint láttuk – meglehetősen bonyolult folyamat (bár Gyomaendrődön egy Bástyá utca igencsak különös); így az utcanév visszaváltoztatása helyett talán a Gyomai Városi Zeneiskolát az egykori országos hírű énekszerző-lelkészről, Kálmán Farkasról lehet-

ne elnevezni. (Sokat jelentene egy névadó személyiség, az iskola tanulói nemes feladatul elvégezhetnék a névadó sírjának gondozását is.)

Az is szép visszapillantás lehetne a gyomai egyház s az egész település múltjára, ha a nagy hozzáértéssel s művészi gonddal felújított református templom avató ünnepélyén fölhangoznának egykori énekszerző lelkészének, Kálmán Farkasnak egyik dallama: „Egyedüli reményem/ Ó Isten, csak Te vagy...”

Dr. Szilágyi Ferenc

Napáldozatja után...

Tímár Máté emlékezete endrődi szobrának falavátása alkalmával

Tímár Máté első, s talán legkiválóbb műve, a hatvanas évek elején az élmény erejével hatott rám is, aki akkoriban a Nyelvtudományi Intézetben nyelvünk múltjával és jelenével foglalkoztam. (A Nyelvtudományi Osztály vezetője, Lőrincz Lajos időnként szétosztotta a Magyar Nyelvőr szerkesztőségéhez beküldött könyveket, azzal az alig titkolt céllal, hogy írjunk róluk ismertetéseket. Örömmel készülttem is rá.) Az endrődi hőse által egyes szám első személyben elmesélt regény nemcsak egy igen tehetséges és nagy nyelvi eredetiségű író feltűnését jelentette nekem, hanem váratlanul felbukkanó földimtet is: szülőföldemet, szűkebb hazámat: közös tájaink, embereink szójárásának, észjárásának otthonos melegét. A *Majoros Ádám krónikájá*t fogatva hazai földön jártam, otthon éreztem magam a Körös partján.

Azt, hogy Tímár Mátéval új, ígéretes és jelentős tehetség tűnt föl irodalmunkban, nevezetesen szépprózánkban, egyöntetűen elismerte a műbírálat. Valóságátása, emberábrázolása varázslatos mesélőkedve mellett – ezekkel szoros összefüggésben – eredeti írói nyelvét, stíluskeremtő képzetét dicsérték. Népközel társadalomábrázolását idézve olyan neveket említettek, mint a *Boldog ember-t* író Móríc Zsigmond, a *Puszták népe* Illyés Gyulája, a *Falusi krónika* Veres Pétere, a *Viharsarok* krónikása, Féja Géza és a többiek, az ún. népi írók paraszti világot ábrázoló írástudói. Nagy nevek, elkötelező, nagy művek. S a névsor nem is volt önkényes: a sárréti szeghalmi református Péter András Gimnázium egykori diákja is Móríc Zsigmondot, Veres Pétert, Illyés Gyulát, Németh Lászlót, Szabó Dezsőt, Tamási Aront emlegeti visszaemlékezéseiben mestereiként. A kritikusok Szabó Dezső gyakran meg-hökkentő eredetiségű stílusleleményeit és Tamási Áron népnyelvi gazdagságú költői prózáját is emlegették könyvével kapcsolatban – ha nem is mindig dicsérőleg.

Gyoma mellett, ahol magam és apai őseim is születtek, Szeghalom volt az a másik kapcsolódási pont, ahol lelkünk

összetalálkozott: ott élt édesapám öccse, az iskolaügy lelkes híve, maga is az iskolaszék tagja, s általa bepillantottam az 1926-ban alapított híres szeghalmi gimnázium életébe, amelynek erdélyi származású, nagyenyedi írótanára is volt, s az iskola adta ki Féja Géza előszavával s az újabb magyar költészet nagy egyéniségének, a balladaköltő egykori juhászbojtárnak, Sinka Istvánnak első verseskötetét. Akár a Körös, akár a Berettyó partjáról írt, hazai vizek csobogását hozta felém Tímár Máté módosan kanyargó prózája. Egész kis könyvtáryit írt: regényeket, elbeszéléseket, útirajzot, színművet, emlékezést: ben-nük az alföldi, a békési táj embereivel, lelkével, szójárásával, adomázó ízes be-
szédével.

Az igazi irodalmi mester, a Fejedelem számára az erdélyi Tamási Áron, a legyőzhetetlen Ábel megteremtője volt: ahogy a másik nagy erdélyi író s Tímár Máté által is jól ismert s gyakran emlegetett Sütő András is sokat tanult a farkaslakai írófejedelemtől (akinek olvasására édesapja biztatta). Erdély, a Székelyföld oly ellenállhatatlanul vonzotta magához, népköltői-népnyelvi csillogású kincseivel, tiszta embervilágával, hogy végül innen választott párt is magának. S első fia az Áron nevet kapta a keresztségben. (Tamási Áron leveleit Tímár Máté közvetítette a házi őrizetben levő nagy erdélyi püspökhöz, Márton Áronhoz.) A másik, voltaképpen az első mestere azonban édesapja, Majoros Ádám egyik mintája volt, emberségével, népi bölcsességével, a nehézségeken kifogó, jóízű humorával, népmesei áradású, adomázó, szemléletes, figurás beszédével.

Hatvanadik születésnapjára írta első művéről, amellyel betört az irodalomba, bírálója Tasi József: „Népdal, népmese, etnográfia és szociográfia lírai ötvözete a Krónika, a békési népnyelv magas művészetbe emelésével elbeszélve.” S bírálatát ezzel zárta: „Alapvetően lírikus alkatából következik, hogy sikeresen megbirkózhatna akár az egész életére visszapijlantó számadással.” El is készült Majoros Ádám-ról tervezett hármaskönyvének – trilógiájának – második kötete, de azt már nem fogadta oly egyöntetű elismerés, bár azt elismerték, hogy elbeszélései közt akad nem egy remekbe szabott. Hogy nem született meg Majoros Ádám teljes trilógiája, s hogy a folytatás sem a legelső kötet ígérete szerint készült el, nem egészen az író hibája. Ahogy azért sem ő a felelős mindenben, hogy ennyi tehetséggel, ember- és világismerettel nem ölelhetett föl szélesebb mezőt a nemzeti irodalomból, s nem lett kimagaslóbb számadója a szerteszedt nyájnak. Az azonban alig vitatható, hogy egy szűkebb közösségnek, szülőföldje világának hű irodalmi sáfára, éles szemű, ízes szavú őriző pásztora lett, s ez nem a legkisebb érdem. Hiszen a haza s a világ az ilyen öntudatos, lüktető kisebb közösségek összessége: a nagyobb közösségekbe, a folytatás a 131. oldalon nemzetbe is

folytatás a 130. oldalról ezek a kis térségek, helységek lökik az éltető vért, ahogy például a székelyföldi Tamási Áron életműve is az egész magyar irodalom tápláló forrása lett. Tímár Máté Körösmart – a Köröspart - tájának magyarságát emelte az egész nemzet irodalmába, megajándékozva ezzel – éppen az endrődi nyelvi sziget kincseinek felszínrehozásával – az egész irodalmi nyelvet. Jogos büszkeséggel írta egyik utolsó versében: „Nálam magyarul szebben senki nem ír manapság” – tudván azt is amit a nagy német költő, Schiller így fogalmazott meg, hogy gyakran „maga a nyelv költ” – ez esetben a kiapadhatatlan, csodálatos gazdagságú endrődi népnyelv.

Ha nem készült is el teljes egészében az oly jól indult Majoros Ádám krónikája, voltaképp nem tett mást később, mint azt az „egész életére visszapillantó számadás”-t írta, amelyet 1982-ben hatvanadik születése napján említett kritikusa, akár gyerekkoráról, gimnáziumi éveiről, gerincoperátó hadifogságáról, későbbi írói pályája küzdelmeiről írt. Maga nem volt lázadó, inkább csak morfondírozó, magában dörmögő, dohogó lélek; kitűnő humora, finom ironiája és önironiája alkalmassá tette volna arra is, hogy egy Ábel-féle alföldi hőst teremtson irodalmunk nyereségére, vagy olyat, mint Arany János Bolond Istókja, vagy Tersánszky Kakuk Marcija (ámbar volt vénája a Lúdas Matyi-féle konok lázongáshoz is). De hisz voltaképp ezt a lírai hőst, a történelem fogságában vergődő népi sarjadékot – önmagát – rajzolgatta egész életművében. Abban, hogy nem volt, nem lett lázadó író, belejátszott az a közösség is, amelyből származott, noha Endrőd különben egy akaratlan, de nem egészen véletlen sortűz okán vált ismertté az elmúlt században, nem volt igazán lázadó szellemű: az ősi hit fegyelme, s a környék református közséseinél szigorúbb erkölcsi, életrendi liturgiája kötötte, habár a szeghalmi puritán református gimnázium újító szelleme, a zömmel református gyökerű népi mozgalom is mélyen érintette. A vidék társadalomkutató írója, a Gyomárhoz erősen kötődő Kovács Imre, *A néma forradalom* szerzője 1939-ben *Kolontó* címmel írt lázadó regényt Gyoma, Ladány, Ványa földtelen zselléreinek lázító helyzetéről; Tímár Máté a bölcs paraszti valóságérzés írója volt, akárcsak a nem is oly távoli Nagyszalonta zsellér-ivadék jegyzője, a Békés megyei Geszt házitánítója: Arany János, aki azért mégis beállt nemzetőrnek, mikor úgy kívánta a forradalom, a haza ügyé, s Tímár Máté is tudta a helyét 1956-ban, meg is hurcolták érte. Ez volt az egyik nagy törés pályáján, a hadifogság után, s azután, hogy 1949-ben, a „fordulat évével” eltanácsolták a budapesti egyetemről. Nem volt, nem lett sohasem a hatalmas írója, egyetlen fölöttese a maga lelkiismerete, a szűkebb s tágabb haza népének „legfelsőbb bírósága” volt, tolla ehhez igazodott – az ő szavaival – „a leválthatatlan néphez”. Megtanulta: a legnagyobb tett s a legnagyobb lázadó bátorság az igazság könyörtelen feltárása, a valóság kíméletlen ábrázolása a kis dolgokban, a hétköznapokban is, könnyes

humorral, bajusz alatt somolygó ironiával, sokszor öngúnyal. Hiszen van-e nagyobb fegyver, mint a nevetés az önkényeskedés, az álnokság, a kongó-hordó-üresség leleplezése, kinevetése, kinevetetése? Egy alföldi nyájas és sokszor keserű humorú, csavaros észjárású és csavaros beszédű Ábel ő, s ha az említett irodalmi alakot nem is teremtette meg, ott bujkál az a műveiben, csak ki kell onnan ollózni, ahogy Kazinczy naplóból és leveleiből összeállt egy levélregény, egy „regénykollázs”. Erdemes volna megpróbálni!

Utolsó művében, a *Napáldozatja előtt*-ben számot vet írói pályájával, sikerreivel, sikertelenségeivel, egész pályafutása égető Nessus ingével, Arany János *Epilógus*-ának hangulatával: „Mily temérdek munka várt még! Mily kevés, amit beválték... / S pályám bére Égetőbb, mint Nessus vére.” De ugyancsak a legmagyarabb költővel a *Kozmopolita költészet* írójával vigasztalhatta magát: „Költő az legyen, mi népe -, Mert kivágnyi kész halál.” Tímár Máté azonban azt is tudta jól, mint Arany, hogy ez a néphez, nemzethez kötődés jól megír az európaisággal: „Lépest kell váltani, valami némethlászólós, bibóistvános európaiságos cél felé. De kihez - írta 1956 utáni válságában, mert tudta, hogy társadalmi alap, visszhang nélkül csak légvárakat építhet az író, tudta az *Epilógus* írójával azt is, hogy „Jelennek ír, ki a jelenben él”. Bár arról sem panaszkodhatott, hogy műve hazája „földén túl se jár”: írásai lengyelül, oroszul, észtül, lettül, németül és franciául is megjelentek, s ő, a csizmás vidéki író Rilket is fordított, meg Jeszenyint. De, leginkább a miénk ő, s ezen belül is szülőföldje népéé. A készülő „Endrődi tájszótár” elképzelhetetlen Tímár Máté sokezer oldalas életművének feldolgozása nélkül. Három verses kötetek közül az *Utószüret* című versében írja édesanyjáról (akiről az egyik, legszebb regényét is írta „... és azután a *tizenhetedik napon*” címmel): „S úgy ment el állva, mint a fák, / kotlós tyúkjait megetette, / aszthaloz dült, s előtte szíinig / maradt a früstük-kávés begre.” A *begre* nem sajtóhiba, endrődi tájszó, s alighanem ő emelte először irodalmunk nyelvébe.

Üzbegisztáni utazásáról írta tréfásan, ahol a világverő Timur Lenk múzeumát is őrzik, mikor jutalomutazásra kiküldték egykori hadifogsága színhelyére, de ahogy írja, Isten javára fordította ezt is: „Tímárságot az üzbég atyafiak nemcsak szóban, írásban is Timursággá nemesítették, márpedig a világverő nagyfejedelem azt valotta, hogy a Jóisten és szüleink után mindent a Hazának, Népünknek, Iskolánkknak, és Tanítóinknak köszönhetünk.” Tímár Máté derék fia s tanítványa volt szűkebb endrődi hazájának, annak a nemes erkölcsű s gazdag nyelvű zárt közösségnek (amelyet magam is gyomaiként csak most kezdek egyre több rácsodálkozással és tisztelettel közelebről megismerni), s tetézte ajándékkal kapott talentumait a maga bőkezű írói ráadásával, így adva vissza az egész magyarul beszélő és olvasó közösségnek azt, amivel Isten, szülei, hazája, népe, iskolája őt feltarisznyázta. Illó, hogy szobra álljon itt a Körös partján, de szomorú és bölcs arcát visszaragyogja nemcsak a Holt Körös tükre, hanem olvasó szeme is, akik könnyeit forgatva ismerkedhetnek a magyar múlt – a magyar föld népe – félszázadnyi történelmének könnyes-keserves, szomorú-szép hétköznapjaival.

Utolsó regénye utolsó mondatában írta nem könnyű élete számvetéseként: „Bé-külj meg... Vén legény, önmagaddal és a világgal, s cipeld tovább az igát ezért az árva, emberiség-éke magyar néperért, másokat is egyenlővé becslülve, míg erődből futja. Emberi rendeltetés ez, betölteni sohasem elég...” Ennél szebb ars poetikát kevés író mondhat magáénak, s ez a szándék vezette egész életében tollát, így érhetette el azt, hogy az egész magyar irodalom nevében búcsúztatták a fővárosi Szent Gellért templomban, őe ő a maga írói életművét és irodalmi utókorát a földajkáló szülőföld körében képzelte el, ahol bölcsője ringott, ahol sírhelye van, s ahol most szobra is áll:

Ha majd a szülői sírba térek,
futó szelekkel tovább zengem:
Isten Véletek, Endrőd Népe,
Míg léteztek, bennetek élék!

Szilágyi Ferenc

Ülő sorban balról Szilágyi Ferenc és neje, Gergely Ágnes és Radnótiék

SPORT

Millenniumi sportnapok

Június 2-án került sor Gyomaendrőd város rendezésében a Békés Megyei Millenniumi Sportnapokra, melyen tíz sportágban voltak vetélkedők, versenyek, melyen a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola tanulói nemcsak részt vettek, de kitűnően szerepeltek.

ATLETIKA

Az utcai futóverseny a Szabadság térről indult. Az alsósok a MOL benzinkútnál, a felsősök és a többiek az Október 6. Lakótelep-nél fordultak vissza. Cél a Polgármesteri Hivatal előtt volt.

Eredmények

Alsó tagozat

Fiúk: I. Havelda Róbert, II. Kurucz Zsolt, III. Bukva Tamás

Lányok: I. Cserenyecz Dóra, II. Balázs Timea

Felső tagozat:

Fiúk: I. Alt Zsolt, II. Jakus Imre

Lányok: I. Tóth Nikolett, II. Vári Éva

Középiskolások:

Fiúk: I. Makár Tamás (hatalma s fölénnyel!) volt tanulónk

Lányok: I. Bohrát Anita, az iskola volt tanulója

ÚSZÁS

Két úszónemben voltak versenyek, itt is szép sikereket ért el az iskola.

Alsó tagozat

Fiúk, 50 m. gyors: I. Trendl Péter, 50 m. mell: I. Trend Péter, III.

Havelda Róbert

Lányok, 50 m. gyors: I. Dinya Dóra, II. Tokai Gréta, 50 m mell:

I. Gonda Barbara, II. Tokai Gréta, III. Dinya Dóra

Felső tagozat: Fiúk, 50 m. gyors: I. Trendl András, II. Hornok Ádám, III. Cserenyecz Gábor

JÁTÉKOS SPORTVETÉLKEDŐ

Tíz versenyszámban 8 fő csapatok vetélkedtek. Az iskola tanulói az I. helyen végeztek!

Csapattagok: Balázs Timea, Palercsik Dávid, Kurucz Éva, Liziczai Csaba, Keresztes Kitti, Mészáros Dávid, Cserenyecz Dóra, Bukva Tamás.

KERÉKPÁROZÁS

Az ügyességi kerékpárversenyen számos különböző akadályt kellett teljesíteni a versenyzőknek, melyet az iskola tanulói sikeresen vették. Eredmények: I. Gellai Gábor, III. Kiss Imre

LABDARÚGÁS

A csapatok körmérkőzésen küzdöttek meg egymással, a döntőbe az iskola két csapata jutott:

I. hely: Alt Zsolt, Gellai Zsolt, Hornok Zsolt, Tímár Attila, Borbély Sándor.

II. Hely: Kiss Imre, Varga Krisztián, Jónás József, Dógi Richárd, Csorba Máté.

ASZTALITENSZ

A felső tagozatos fiúk versenyében Neményi Csaba a II. helyen végzett.

Eredményes napot zártak a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola sportolói. A millenniumi napokat este kulturális program zárta be.

Vaszkán Gábor
Felkészítő tanár

Június 14-én, Békéscsabán a Jamina elleni mérkőzéssel befejeződött a 2000-2001 évi labdarugó idény. Az NB III-ban a 7. helyen végeztünk, ami a teljesen átalakított csapattól elfogadható eredmény.

A mérkőzések krónikája:

V. 16. Félegyháza - Gyomaendrőd 2:0

A bajnokságot nyert csapat otthonában igen tisztességes az eredmény. Nem látszott meg a mérkőzésen a tabella különbsége.

VI. 2. Gyomaendrőd - Szajol 1:3

Mi szereztünk vezetést, majd nagy lehetőség kínálkozott, de a jogos 11-est toronymagasan a kapu fölé lövtek. Sőt egy felsőléc „találat” is volt részünkről.

VI. 17. Gyomaendrőd - Martfű 4:3

Az utolsó hazai mérkőzésen, változatos, izgalmas, eseményekben, gólokban gazdag mérkőzésnek örülhettünk. Ennyi gólt még nem rúgott csapatunk egy mérkőzésen ebben az idényben.

VI. 24. Békéscsaba Jamina - Gyomaendrőd 3:0

Hunya előbb a felsőlécet találta telibe, majd változatosság okáért fejessel is próbára tette.

TÁBLÁZAT

1.	Kiskunfélegyháza	20	13	6	1	57 : 23	50
2.	Algyő	20	15	1	4	55 : 23	50
3.	Szeged FC	20	12	3	5	49 : 23	44
4.	Szajol	20	11	5	4	38 : 25	42
5.	Békés	20	10	2	8	43 : 31	38
6.	Örkény	20	8	3	9	38 : 40	38
7.	Gyomaendrőd	20	9	1	11	26 : 39	26
8.	Dömsöd	20	7	3	10	26 : 42	26
9.	Hódmezővásárhely	20	3	4	13	31 : 50	16
10.	Jamina	20	4	2	14	20 : 51	15
11.	Martfű	20	2	4	14	21 : 57	15

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsashegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Nagyenyed a középkorban

folytatás

Minthogy az erdélyi fejedelemség létalapját a magyarság és a protestantizmus képezték, Enyed is átalakult ezek hatása alatt. Hamar protestánsná és lassanként magyarrá lett a lakossága.

Enyed 1556-ig az erdélyi káptalan tulajdona volt. 1583-ban Báthory István, 1595-ben Báthory Zsigmond, 1612 május 26-án Báthory Gábor rendelkezik Enyed fölött. Ez utóbbi az enyedi uradalmat Miriszlóval együtt Bethlen Gábornak adományozza cserébe Vajdahunyadért. 1614 szeptember 3-án kelt, s a Bethlen könyvtárban eredetiben őrzött szép kiállítású adománylevél által Bethlen Gábor Enyedet és Miriszlót feleségének Károlyi Zsuzsannának adományozza. 1629 szeptemberében összeállított végrendelet alapján a bölcs és iskola alapító fejedelem Enyedet egyedüli szellemi gyermekére, az általa alapított kollégiumra hagyta, „Isten iránti hálájának örök emléke képen”. A gyulafehérvári országgyűlés János Zsigmond idejében iskolákat létesített a szerzetesektől elvett váradi, kolozsvári és székelyudvarhelyi kolostorokban. János Zsigmond felsőfokú iskola alapítását is szorgalmazta Gyulafehér-

váron. Ennek vezetésére 1560-ban meghívta Petrus Ramus francia tudóst. A protestantizmus hívei elvárták, hogy a fejedelem Isten és egyben népe iránti kötelességének tekintse az iskolák támogatását.

„Királyok, urak, városok, papok - írja Méliusz Juhász Péter - tartások oskolákat a kanonokok, püspökök, klastromok jövedelméből, s ne lopják az Ur háza kincseit, hanem akit iskolára tanítóra rendeltek, arra tanítsátok azokat.” Erdélyben ez az elv meg is valósult: az erdélyi püspöki vagyon a királyi kincstáré lett, s az 1556-os kolozsvári gyűlés iskolákra fordította a szerzetesek vagyonát. Az iskolák támogatása az állam feladata lett, ezzel messze megelőzve Magyarországot. Az iskolatartás jogával kapcsolatban példák említhetők, hogy midőn egy városban felekezettek közt fennálló addigi arány megváltozott, a volt többség jogai átszálltak az új többségre, még akkor is, ha országos viszonylatban a kisebbség maradt. Az erdélyi románság, bár nem számított szabad nemzetnek, fejedelmi parancsra mégis megkapta első iskoláit, első könyveit és egyházában a saját nyelvéhez jutott. A román nyelvű biblia terjesztésével a fejedelmi kegy jobban istápolta a román nyelvet mint a magyar iskolák jó része a magyart, ahol a latin nyelv elsajátítását oly fontos célnak tekintették, hogy a magyar beszéd miatt meg néha büntetés is járt. Az erdélyi állam legnagyobb érdeme a faji és vallási különbségeket tiszteletben tartó, a kisebbségeket is méltányoló tanítási szabadság és a külföldi iskoláztatás szorgalmaztatása volt. Nemcsak az egyházi, hanem a világi életre is nevelt az erdélyi iskola.

Bajusz Tünde

A státustörvényről

A Magyar Országgyűlés kedden, június 19-én, 306 igen, 17 nem szavazattal, 8 tartózkodás mellett elfogadta a szomszédos államokban élő magyarokról szóló, úgynevezett státustörvényt. Az előterjesztést, amelynek alapján a szomszédos országokban élő, magukat magyar nemzetiségűnek valló személyek különböző kedvezményekben és támogatásokban részesülnek, csupán az SZDSZ-frakció többsége utasította el. **Adrian Nastase miniszterelnök Kolozsváron kijelentette, a román kormány fellép a törvény romániai alkalmazása ellen.** A miniszterelnök ingerült, ironikus hangnemben fejtette ki, a törvény csak a magyarországi magyarokra vonatkozhat, akik visszatérnek országukba, és esetleg turistaként élvezhetik a juttatásokat. Adrian Nastase ezúttal is kijelentette, nincs tudomása arról, hogy a romániai szlovákokra vagy horvátokra az anyaországuk hasonló törvényei vonatkoznának.

(KRÓNIKA)

A nyomda ördöge ismét megtréfált bennünket! Múlt havi számunkban a Hírek Erdélyből rovatunkban „Alagutak Nagyenyed alatt” 24 sorában: Sajnos néhány *mester* után beomlott, helyesen: ...néhány *méter* után beomlott.

A hibáért elnézésüket kérjük.

Sarokház

Csemege

Ct.: Tímár Vince

Partner üzlet-ház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

☞ Folyamatosan friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaha u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

Két kiállításról

Lázadó piktorinák címmel, Corini Margit kortársnői a húszas-harmincas években alcímmel rendezett kiállítást a Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény-Városi Képtár, melynek megnyitója május 17-én volt, melyen a megnyitó előadást Banner Zoltán művészettörténész tartotta. S hogy júliusi számunkban szólunk róla, annak kettős oka van; egy részt lapzártá után már ne tudtuk elhelyezni a múlt havi számban az erről szóló tudósításunkat, másrészt a kiállítás július 31-ig van nyitva, így felkelhetjük az érdeklődők figyelmét, s nem lesz késő még július hónapban ellátogatni a képtárba, annál is inkább, mert a ritkán látható képeket a Magyar Nemzeti Galéria kölcsönözte.

A képekkel illusztrált szép meghívóban a rendező Bula Teréz irt művészi gonddal megfogalmazott ismertetőt, melyből bepillantást ejthetünk a Nyolcak Csoportjának szerveződésére, munkájukra, s amelyet ezúton adunk közre olvasóink számára:

„A mi Corini Margitunkkal kortárs női festőcsoport tagjai egymás közt „piktorinák”-nak nevezték magukat. Az 1931. októberében megnyílt első közös kiállításuk sajtófogadásán született meg az „Új Nyolcak” vagy „Női Nyolcak” elnevezés, ami utalhatott a kiállításon szereplő festőnők számára, de az 1909-ben fellépő „Nyolcak” csoporttal rokon – a nagybányai hagyományt meghaladni akaró – törekvéseikre is.

A Berényi Róbert, Kernstok Károly, Pór Bertalan és társaik nevével fémjelzett csoport nagy hatással volt a fiatal festőművésznőkre, akiknek többsége évfolyamtárs volt a főiskolán – Vaszary, Csók, és Réti tanítvány -, s már itt megismerkedhettek a csodált mesterek alkotásaival. Később aztán a KUT-ban és az UME-ban közös kiállításokon is szerepeltek velük.

Bekapcsolódtak tehát a hazai művészet fő áramába. Különösen Endresz Alice – akitől sajnos nem sikerült képet szereznünk -, Kiss Vilma, Járítz Józsa és Futásfalvi Márton Piroska – aki a KUT mellett a Magyar Képzőművészek Országos Egyesületének is tagja lett – voltak azok, akik a férfiaknak berendezett világban is megállták a helyüket. Bizonyosan tagja lett volna a társaságnak, s azon belül ennek a vonulatnak az oly korán elhunyt évfolyamtárs, Czillich Anna is, akinek képei szerepeltek a KUT 1925-ös bemutatkozó kiállításán.

Nem minden nőművész kapta meg azonban a férfítársadalom elismerését, s akik mégis elértek valamit, azoknak százaszorosán meg kellett küzdeniük a lekezelő előítéletekkel. Próbálták tehát megszervezni magukat. 1908 óta létezett ugyan a Magyar Képzőművészek Országos Egyesülete, de ez inkább érdekvédő, mintsem szakmai szervezet volt. A fiatal művésznők nem tűrték az általuk „aggastyán nők”-ként tisztelt idősebb pályatárak uralmát a vezetőségben, s az egyesületen belül létrehozták saját szervezetüket **Magyar Képzőművésznők Új Csoportja** néven.

Ebben a csoportban tizennégyen vettek részt, akiknek életútja, pályája, célkitűzései több ponton találkoztak, de nem mindig futottak együtt. Nyilván a társaság csak a lázadásban volt egységes, ezért történhetett, hogy a nagy lelkesedéssel előkészített bemutatkozó kiállítás 1931 október 31-én a tizennégy alapítóból csak heten vettek részt: **Bartoniek Anna** a csoport főszervezője, **Endresz Alicé**, **Futásfalvi Márton Piroska**, **Hranitzky Ilona**, **Kiss Vilma**, **Muzslay Kampis Margit** és **Szuly Angéla** akinek naplójából nyomon követhetjük a csoport történetét. Nem sokkal a megnyitó előtt csatlakozott hozzájuk nyolcadikként **Lóránt Erzsébet**, aki nem is volt eredetileg tagja a Magyar Képzőművészek Új Csoportjának. Így lett ki az elnevezésre okot adó létszám.

Ez a társaság 1931-39-ig több-kevesebb rendszerességgel együtt állított ki. Olykor egyik-másik kimaradt, de a Magyar Képzőművésznők Új Csoportjának tagjai közül mindig igyekeztek nyolcra feltölteni a kiállítók számát. – Ez bizony nem mindig sikerült. – Így szerepelt több kiállításon az eredeti Női Nyolcakat kiegészítendő **Dulien Edit**, **Sztehlo Lili** és **Marsovszky Szirmai Ili**, majd **Kiss Vilma** emigrálása után **Járítz Józsa** – akihez a mi Corininket is fűzték szálak, pályájuk többször is keresztezte egymást. A Magyar Hírlap egyik 1930. novemberi száma egyszerre tudósít párizsi sikereikről. Corini a Salon d' Automne, Járítz az Independants kiállításán szerepelt ekkor. 1947-ben szintén együtt találjuk őket a Magyar Képzőművésznők Országos egyesületének csoportkiállításán. Corininek ez az utolsó kiállítása a nagyobb nyilvánosság előtt, ezt majd három évtizednyi mellőzés követte, amelyet életének utolsó éveiben 1976-82-ig néhány vidéki kiállítás enyhített.

Jelen kiállításunkon Corini a nyolcadik, aki teljessé teszi a kört. Rendezvényünk ötletadója a Szombathelyi Képtár 1998. novemberében megnyitott, majd Budapestben a Lajos utcai kiállító teremben és több külföldi helyszínen is bemutatott „Hölgválasz” – Elfelejtett modernizmus a 20-as 30-as években című kiállítása volt. Az eredeti anyagot, a csoportot és annak „holdudvarát” bemutató mintegy 150 alkotást, amelyek jórészt magántulajdonban vannak nem kaphattuk meg, de a Magyar Nemzeti Galéria jóvoltából 18 képet láthat a mi kedves közönségünk is Corini rokon szellemű alkotásaival kiegészítve. A tágabb kapcsolódásokat az itt látható fontosabb alkotásokat a Szombathelyi Képtár igazgatójától, dr. Gálig Zoltántól kölcsönkapott 34 db-os diasorozat segítségével igyekszünk bemutatni.

Teljük örömük kiállításunkban, mint ahogy számunkra is öröm, hogy bemutatjuk önöknek a magyar piktorinák ezt a sajátos, mindeddig kevésbé méltányolt vonulatát.”

Reméljük, hogy ez a kis ismertető kedvet ad az Önök számára a kiállítás megtekintésére.

E kiállítással közel egyidőben rendezték meg az endrői művészek önálló kiállítását, melyet Varjú József a Rózsahegy Általános Iskola igazgató helyettese nyitott meg bemutatva az alkotókat a zsúfolásig megtelt endrői Községi Ház termében. E megnyitóból idézünk:

„A tudás hatalmas úr, de bármennyire is az, a tehetséget, képességet nem pótolhatja, ötvöződve viszont nagyon sokra képes. Itt áll mellettem hat tehetséges, fiatal alkotó, endrői ember. Közösen elhatározták, kilépnek a nyilvánosság színterére, 5-5 alkotásukból így májusi tárlatot rendeztek, megajándékozva az endrői embereket, főleg azokat, akik a képzőművészeti alkotások kedvelői. Eltérő foglalkozásúak, közös viszont az alkotókban, hogy kedvtelésből alkotnak, pihentetőleg hat rájuk az alkotás, elkötelezettjei ennek a gyönyörű, egymásba olvadó, szép színek világának, kifejezőmódjának. A különböző technikák, más-más témák szép harmóniája ez a kiállítás.

Településrészünknek úttörője ez a kezdeményezés, lehetséges, hogy kiindulópontja lesz egy alkotói kör létrejöttének, mely egyfajta szervezetséget kíván ellátni. Reméljük, hogy a kiállítók száma növekszik majd, hiszen a hatokon kívül bizonyosan mások is „művészkednek” a festészet, grafika, szobrászat területein.”

E bevezető után Varjú József tanár úr bemutatva az alkotókat:

„**Farkas Gabriella** nem is olyan régen az endrői általános iskola és a gyomai gimnázium növendéke volt, itt érettségizett, majd Békéscsabán szerzett fodrász szakképzettséget. Itt dolgozik Endrődön. Nagyon szereti a természetet, a kirándulásokat, az utazásokat. Fényképezőgéppel megörökíti a szebbnél szebb tájakat. 2000-ben bemutatkozott az őszi tárlaton *Lilafüredi vizesés* című pasztell képével, ez már az elismerés első foka volt, hogy a művészekből álló zsűri a festményt alkalmasnak találta s színvonalas őszi tárlaton a kiállításra.

Jozsikné Gyuricza Margit életútja: az endrői általános iskola, gyomai gimnázium, érettségi. Szolnokon kozmetikus szakképzettséget szerzett. Jelenleg Endrődön kozmetikus. Mindig kedvenc időtöltése volt a rajzolás. Megnyugvást, kikapcsolódást, pihenést jelentett számára. Ez juttatta el a festészetig, mégpedig az olajfestészethez. Nagyon szereti az élénk színeket, kedvenc témái a csendélet és tájkép. Az őszi tárlaton ő is sikeresen mutatkozott be az *Ősz című* olajfestményével.

Kovácsnai Klárka a Rózsahegy Általános Iskola tanítónője. Iskolái: Endrődön általános iskola, Gyomán a gimnázium, Békéscsabai Tanítóképző Főiskola, jelenleg Budapestben rajz szakon levelező tagozaton tanul. Kísgyermek korától kezdve vonzódott a rajzolás, ábrázolás irányába. Támogatást kapott a főiskolán művész tanáraitól, illetve az endrői származású Bella Rózsától. Tehetségétől talán sokoldalúsága nagyobb, még felsorolni is sok: grafika, tusrajz, olajkép, textilművészet. Ez utóbbinál említésre méltó, hogy egy szép színházi

folytatás a 134. oldalról

blúz, anyaga fekete bársony,

gyöngyökkel kirakva egy budapesti kiállításon szerepelt. Klárka alkotásai több kiállításon szerepeltek: Mártélyon tűzzománci, Békéscsabán Szabó Julianna tanárnőjével közös kiállítása, a Négy margaréta, és az őszi tárlaton, ahol a zsűrizett képe, helyesebben grafikája a *Lépcsőház* is látható. A Másik alkotás címe: *Alarc*, olajfestmény, türkizkék árnyalat változatai, az eddigi ábrázolási módjától és technikájától elütő, úgynevezett karcolt technikával készült el.

Kovácsnői Nórika a Kner Imre gimnázium 10. osztályos tanulója, iskolánk volt tanulója a következő kiállító. Fiatal kora ellenére komoly és eredményes alkotói múlttal rendelkezik. Többek között személyesen is tanúja voltam iskolai tevékenységének. Vallja, hogy a rajzolásához kiskora óta késztestét érez. Nagyon sok rajzpályázat résztvevője, sőt győztese volt. Klárka nővére segítette, egyengette művészi tevékenységét, mesterének a Piliinszky díjas Bella Rózsát tarja. Eredményei: 8 külön díj, 9 első, 2 második, két harmadik helyezést. Kiállításai voltak Budapesten, Celdömölkön, Ópusztaszeren. 13 éves korában festette első zsűrizett képet.

Hornok Imre nyomdász, gépmester, évtizedes alkotói múlttal a háta mögött, mondanthi gazdag múlttal, melynek termése mintegy 100 olajkép, tájkép, melyeknek java része magán tulajdonban van. Endröd szülötte, Endröd kisiskolása, Gyomán szakközépiskolában szerezte szakképzettségét. Elmondása szerint szép gyermekkorra volt, édesapja jó kezű és jó nevű mester. Művészi elkötelezettsége immár egy életre szólóan megtörtént. Kizárólag olajfestészet, tájak ábrázolása, esetenként alakokkal, de ezek csak mellékmotívumok. Fontos jellemző munkáiban a víz ábrázolása, hiszen Endröd a vizek városa. Képein megjelenik a folyó nappali, éjszakai, őszi mivoltában. Témaválasztásában a megélt élményeire támaszkodik, visszaemlékezik, átkomponálja, vászonra viszi. Eddig mintegy 10 alkalommal állított ki; Endrödrön, Gyomán, Vésztőn, Szeghalmon.

Szakáll Sándor többszöri visszatérője az endrödi kiállításoknak, kezdetben Hornok Imrével, később egyedül, majd 2000-ben Takács Liviával. Sarkadkeresztúr szülötte, Mezőhegyesen az általános iskola diákja volt. Később Gyulán tanul és ott talál munkahelyet. Családi körülményei Endrödre vezényelték. Ma már tősgyökeres endrödinek vallja magát. 1974-ben már kiállított öt képéből a zsűri három fogadott el. Grafikával kezdett, s mindmáig kitart e mellett, szélesítve a repertoárt tustintával és különböző technikai eljárásokkal.

Tisztelt vendégek! 31 Alkotás hat alkotó munkája. Szépek, munkások, esztétikusak, megérdemlik a nyilvánosságot. Ezt én májusi tárlatnak neveztem el. Mind-egyik kiállítónak további eredményes munkát, sikert, örömet az alkotásokban, s jó egészséget kívánok."

Hurrá, itt a VAKÁCIÓ!

Isten segítségével eredményes tanévet zárt a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola.

180 tanuló kapott bizonyítványt. Iskolánk tanulmányi átlaga: 3,67.

Magartartási átlag: 3,98. Szorgalomátlag: 3,8. Bukás nem volt!

A mindennapos tanulás mellett jutott idő versenyeken való részvételre.

Idén négy levelezős tanulmányi versenyre 44 tanuló nevezett be matematika, magyar, természetismeret, történelem, földrajz, biológia, német, rajz és meseírás témakörben, s közülük többen eredményesen szerepeltek az országos megmérettetés során. Szeretnénk, ha eredményeik példaértékű lenne, s társaik is kedvet kapnának a versenyzés eme formájához.

Itt a legkiemelkedőbb eredményeket szeretnénk megörökíteni.

A KISOKOS versenyen Benga Noémi (2. o.) matematikából a 7., Oláh Réka (3.o.) környezetismeretből a 10., Balogh Erika (3.o.) nyelvtanból és Földesi Mihály (4.o.) meseírásból a 17. helyezést szerezte meg.

A katolikus iskolák között meghirdetett RÜGYECSKE versenyen iskolánkban 19 fő nevezett be, s Hornok Kitti (2. o.) matematikából, illetve Kondor Balázs (4. o.) környezetismeretből a középdöntőig jutott.

A Tehetségdondozó Országos Tanulmányi Versenyre 17 fő nevezett be. Legeredményesebben a következő diákok szerepeltek:

Sonkoly Mercédesz (3. o.) a második, Balogh Tímea (2. o.) a hatodik helyezést szerezte meg rajzaival.

Krucsió Éva (6. o.) biológiából 7., Neubort Nóra (5. o.) a 11. lett.

Benga Nikolett (5. o.) irodalomból és Kondor Nóra (5. o.) nyelvtanból a 14. helyen végzett.

Kolozsvári Levente (6. o.) földrajzból is és történelemből is a 15. helyen végzett.

A városi vers- és prózamondó versenyen iskolánkban 11 tanuló indult. Közülük Rácz László (6. o.) prózamondását és Kondor Nóra (5. o.) szavaltatát díjazta a zsűri.

Az Aranyonál mesemondó versenyen összesen 30 diákunk indult, s többen is szép eredménnyel büszkélkedhetnek.

Roncsek Nóra (6. o.) első, Kovács Ida (1. o.), Benga Noémi (2. o.), Bálint Virág (5. o.), és Rácz László (6. o.) a második helyet végzett. Neubort Nóra (5. o.) és Rácz László (6.o.) produkciója a zsűri különdíját is kiérdemelte.

Ebben a tanévben a különböző témájú rajzpályázatokra több mint 40 db pályamunkát küldtünk, s többet oklevéllel jutalmaztunk.

Sportversenyeken is indultak diákjaink, s bár labdajátékokban nem jeleskedtek, egyéni számokban szép eredményekkel büszkélkedhetnek.

A körzeti megyei futóversenyen Nagy Rita (4. o.) második, Feuerwerker Daniella (4. o.) a harmadik helyen végzett.

Több próbában Koszta Éva (5. o.) első, Dógi Réka és Rostás János (5. o.) tanulók a harmadik helyet szereztek meg.

Gyulán az országos KIDS versenyen is elindultunk. Itt legeredményesebben Komár Veronika (5. o.) kislabda hajításban és Nagy Rita (4. o.) távolugrásban a bronzérmes szerezték meg.

Reméljük, hogy példájukon mások is felbuzdulnak, s kedvet kapnak arra, hogy mind a sportolásban, mind a tanulásban városi és országos szinten egyaránt megmérettessenek, s eredményeikkel hirdessék iskolánk hírnevét. Ehhez tanulóinknak és felkészítő tanáraiknak jó munkát kívánunk.

A nyár folyamán iskolánk tanulói a fonyódligeti táborban töltenek 8 napot. Fördünk a Balatonban, s ellátogatunk Keszthelyre és Tihanyba. Reméljük, élményekben gazdagon térünk haza.

Mária néni meséi

Miska meg barátai IV. rész

Sűrű, sötét fellegek tornyosultak az égen, mikor Miska végre-valahára elindult, hogy meglátogassa Tüske Tóbít. – Itt a vihar! – zúgták aombok – jobb, ha a szobában maradsz! – sziszegte a szél. Am Miska eről hallani sem akart, bátran taposta az erdei ösvényt. „Nem vagyok én cukorból, hogy elolvadjak egy kis záporosótól!” mondta a szélnek is, lombnak is. „Nem ijedek meg egy kis nyári zivatartól.”

Hiszen attól nem is, de attól a mennydörgéstől, csattogástól, ami hamarosan végigostorozta az erdőt, bizony nagyon is megijedt. Az eső úgy szakadt, mintha dézsából öntötték volna. Cikáztak a villámok, haragosan tépte, cibálta a fákat a szél. Miska soha ilyen zivatart még nem látott. Alig várta, hogy odaérjen Tüske Tóbi házához. Tóbi ott toporgott az ajtóban, és nyitotta is szaporán, hogy minél előbb fedél alá kerüljön bőrig ázott barátja. Igen ám, csak hogy vagy a sünházi-kó volt picike, vagy Miska nőtt nagyra, sajnos éppen csak a fejbubját tudta csak bedugni az ajtón.

– Püff neki! – kesergett Tóbi – Így sem jártam még soha! Vendéget hívtam, és azt kell mondanom neki, hogy kívül tágasabb!

Mit tegyünk, ha egyszer igazából így van? – sóhajtott hatalmasat Miska, és lerázott magáról egy dézsányi vizet.

– Tudod mit? – bújt elő szaporán Tóbi – Elmegyünk a Bűvösbarlangba. Kukucska úgy is ott van bizonyosan. Mióta Fittyfiritty kihálászta őt az üstből, egyre a nyakán lóg. Én nem tudom, mit eszik azon az öntelt kis araszemberen. Csak legalább varázsolni tudna, de a szája sokkal nagyobb, mint a tudománya.

– Aki más szemében szálkát keres, nem látja a magáiban a gerendát – kuncogott Miska – Tudom én, hogy egy kicsit én is többet szó-

lok, mint amennyit teszek, - hümmögte szégyenkezve Tóbi, - de azért csak ne álljunk itt a zuhogó záporban. Irány a Bűvösbarlang!

Ticcs-toccs,

liccs-loccs! – cuppogott a cipőjük végig a felázott úton, amíg végre felbukkant a Bűvösbarlang, és előttük tátongott a sötét barlangszáj.

– Hű, de jó lesz bebújni a jó melegre! – vacogott dideregve Miska, de Tóbi ijedten csendre intette őt.

– Hallgasd csak! Valami rettenetes csattogás, puffogás, szörnyű zene-bona hallatszik a barlangból.

– Az ám, – torpant meg Miska is. – Rádadásul mintha valami keservesen jajgatna. Jaj! Csak nem történt valami baja szegény Fittyfirittynek?

– Legjobb, ha megnézzük! – mondta Tóbi, és elszántan megkocogtatta az ajtót. Az nyikorgott egy csöppet, és máris bent voltak a barlangban.

– Jaj!, de félek, – húzódtott Miska Tóbi háta mögé, és még a szemét is behunyta, nehogy valami szörnyű dolgot lásson.

Amde ki is nyitotta szaporán, amint Tóbi féktelen kacagását meghallotta. Attól amit látott, neki is megjött a jókedve. Kukucska és Fittyfiritty ott táncoltak, ugáltak a barlang közepén, és egy jókora söprű ugyancsak kopogott hol a mokus, hol a manókobakon.

– Jaj a fejem, jaj a hátam! – üvöltözött Fittyfiritty, és Kukucska felcsapott visszhangnak.

– Ó, ti szerencsételn flótások! – hagyta abba a kacagást nagynehezen a sün – szólaljatok meg már, mi történt veletek?

– Ne is kérdezd nyöszörögte Fittyfiritty – jobb, ha inkább előveszed a mágusok könyvét, és megnézed mitől áll meg ez a goromba söprű?

– Mindennek Fittyfiritty az oka! – panaszkolta keservesen Kukucska, - lusta volt dolgozni, és elvarázsolta söprűt, hogy magától söpörjön.

– Úgy! – toporzékolt dühösen a manó. – Nem te voltál az, aki szörnyen szeretted volna tudni, hogyan söpör magától egy söprű?

– Igen, mert azt hittem, hogy igazi varázsló vagy! Pedig még csak egy vacak kis varázsigét sem ismeresz!

– Szóval azért táncoltatok úgy, ahogyan söprű muzsikál? – kuncogott a

sün, de Miska megszánta a póruljárt kis barátait. Buzgón lapozott a mágusok könyvében, és hamarosan rá is talált a furcsa varázsigére.

„Mozdulj, mozdulj söprű nyele, Te meg lusta táncolj velem!”

– Jaj csak ezt ne! Kapkodta a fejét Fittyfiritty – hát nem látod, hogy ettől csak mégjobban verekszik a söprű? Keress tüstént másikat.

Most már Tóbi is meglegelte a két kis mihaszna bűnhődését. Oda gurult Miska mellé, és beledugta az orrát a titokzatos könyvbe. – Azt hiszem, ez jó lesz. – bökött szaporán a újabb mondókára:

„Állj meg söprű valahára, Elég a verésből mára!”

S halljatok csak csodát! Abban a pillanatban sarokba szökött a söprű és olyan ártatlanul ácsorgott ott, mintha nem is ő koppantott volna jókora gumókat a buksi kobakokra.

Csak hogy csend lett végre! – sóhajtott Kukucska, és szégyenkezve rejtegette Miska elől cipőnyira da-gadt orrocskáját.

– Azért ne higgyétek, hogy mást se tudnék varázsolni! – próbálta mentegetni csorbát szenvedett tekintélyét a manó. – Kívánjatok akármit, tüstént előteremtem!

– No csak az hiányzik! – makogta ijedten Kukucska, s hipp, hopp, úgy eltűnt a Bűvösbarlangból, mintha soha ott sem lett volna.

A mesét és a verseket írta:
Iványi Mária

NYÁRI ÉJ

Csillagos égen holdvilág,
Fürdik a fényben lomb, s virág.
Csillan a pázsit gyöngyös zöldje,
Rebben a csöpp tó tündökölve,
Benne, míg nádözön ácsorog,
Fönről az égi fény rácsorog.
Álmosan szél suszog,
Gyöngyszemű pára hull,
De gyönyörű a világ
Nyári éj, ha ráborul!

ITT A VAKÁCIÓ

ló, cíó akáció!
Hurrá, itt a vakáció!
A könyveket sutba vágom.
Nincs ennél jobb a világon!
Vár a móka, vár a játék.
A nyár a legszebb ajándék!
Nincs felelés, nincs „doga”,
Kell-e ennél szebb csoda?
Azért azt sem feledem,
Segítek, ha tehetem
Anyunak, vagy apunak,
Városnak, vagy falunak,
Mindenkinek, aki kéri,
És nyár még ezt is megéri.
Csak szóljatok, tessék, tessék,
Játék hív, vagy kötelesség,
Ezt is, azt is vígan várom,
Hurrá! Nyaralunk a nyáron!

GYERMEKCIPIÓ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Tródmalmi oldal

Tegnapok emléke III.

Lustára ettük magunkat és feszülő hasbórral hencseregünk az útmenti árok porcfüvének szőnyegén. Hanyecz Laci elkészült csutkató pipájából kojtolt, mint valami mézeskalácsos török, mi pedig újságpapírosba tekert kukoricacémát szivaroztunk, s méltóságosakat köpködtünk, ha a nyelvünk hegyét csípte a füst. Irén teltbegyű libáit követte hazafelé, a nap szokásos járását lefelé úgy látszik megfáradott a báméskodásban.

Napok óta sír a szolgáló, meg hány – titokzatoskodott Tóth Jóska, a legnagyobb kanász. – Azt mondta Misa bácsi, az öreg béres, hogy gyereke lesz Pista bátyámtól, a középsőbérestől.

Ugy hallgattuk, bizsergő nemiséggel, mint valami égbéli csodát, s hogy monda mit, hová, hogyan meg hányzor, ugyan instáltuk volna. De hát békétlenkedett a jószág.

- Tartsuk jól őket tőkkel – komendálta Bula Péter. – Van Gergely gazdának úgylis elég!

Megterítettük a tarlót, béküljön a békétlen barom, s körbe-hasalva szomjúhoztuk a nagy misztériumot, amikor reánk szakadt a világvége.

Elsőül Táncojárású Oláh István ugrott ki a kukoricatáblából, nyakon ragadta Hanyecz Lacit, s mérte a nemjét az Örzse botjával. Bula Péternek Tonti Hagács jutott, nekünk, Oláh Lacival a két csósz. Tóth Jóska maradt egyedül szűzen, s Örzse, csurgónyalú kaján báméskodónak.

Jussoltuk az olvasatlant, s ráadásul hallgathattuk a bűneink sorát.

- Te anyagász! Jól esett a szőlőm! – kárörvendezett Tonti Hagács – fizethet az apád, mert felbecsültem a kárt!

Hanyecz Laci brummogva sírt, mint a nagybögő, ha bánatos a cigány.

- Minékünk jószágunk sincsen, csak komázni jöttem, István bátyám.

Ki hasogatta széjjel bicskával az Ugrinék dinnyéjét! – vallatta Oláh Lacit Katona Lajos bácsi.

- Hát a csószkunyhóm ki gyújtotta fel!

Rajtam is becsülettel munkálkodott az öreg Miszter, pedig mindig hűségesen hallgattam amerikas törtékeit. Két botütés közben szóvá is tettem méltánytalanságomat.

- Nem írok több levelet a lányának, Mihály bácsi, és a nagylábujjainak benőtt körmét se operálom ki.

Tóth Jóska-cimboránk váltott ki bennünket a mohácsi vészből. Összeterelte, s a tanyáink felét ostorozta állatainkat, azután a bendője fenekéből kiáltozott:

- Világgá megy a jószág! Ha kárt teszen megfizetik a csószok, hazudós Tonti, meg Tánco Oláh!

Lustultak az ütlegek, szuszogtak az ítélezők, mi pedig tapogatva ott, ahol nyikkant a fáj, kereket oldottunk barmaink nyomában.

Leszállott az este. Köddé oldódott a leáldozott nap utolsó vöröse is. Hűvös szellő borzolta a kukoricacímereket, és szórt a termékenység bőséges sárga porát.

Kútágások nyikorogtak. Kutyák ugattak. Lovak nyerítettek az itatóvályúk fölött. S valahol fűj párocska esengett egymás után. Kkksss, kkksss, hol vagy, hol vagy? Pitty-palatty, pittypalatty, itt vagyok, itt vagyok! – visszhangozta esengésű-

ket az istentenyémi tájék. Tejbeköles nyálszaporító jó illata szárnyalt. Bizonyára a kotlár fenekére fakanalazott édesanyám. Fények villantak szerteszéjjel s a távolabbikakról azt sem tudhatta senki, lámpavilágok-é, vagy jövődőt titkoskodó csillagok...

A polyákalmi kápolnás iskola udvarán úrangyalára csendítették a harangot és én örökké a giling-galangját hallom, ameddig csak élek...

TÍMÁR MÁTÉ

SZÁZ NAP BALLADÁJA

Kis Péter a másod-béres
belehágott a kaszába,
kábán aludt, s más reggelre
kékesre dagadt a lába.
Harmadnapra menni se bírt,
negyedikre félrebeszél,
ötödikre már az orvos
csak fejet csóvált, s nem remélt.
Hétre reá meredt szeme
csak a csillagokra bámult,
s béres lett a menyországban,
az isteni uraságban,
panasza így énrám hárult.
Kilencednap eltemették,
majd-mindjárt el is feledték,
s hamarosan a gazdája
új bérest rendelt nyomába.
Negyedévre felesége
- Négy árvával mit tehetett! -
Özvegy Sós-sal, a juhással
újra kezdte az életet.
Övé lett a Jani szűrje,
csizmája s a tarisznyája,
lábnyomát a fű benötte,
kalapját a pók beszötte,
emlékét pedig felitta
a pusztá vak éjszakája.

LÉLEKVÁLTSÁG

Továtűnt álmaink nyomán
elpárállanak az éveink,
megfoghatatlan volt a szép,
kapzsi kor cicázott velünk,
hol a tavasz, ha üstökünk
fehérrel szítálta a hó,
sími kár, nevetni nincs min,
egy maradt csak: A búcsúzó!
Isten véletek továbbélők,
emlékezők, új daliák,
szólítsátok utolszor értünk
a lélekváltság harangszavát.
Ennyi kijár – vélem búsan -,
a sok-sok szélbe suitogott versért,
s azután éljetez boldogan:
Isten maradjon véletek, testvér!

THERMÚX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezés
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélmalom, keretes állvány, útpanel...)

Ízes ízek

július

Öcsi-csemege

Negyed kg aszalt szilvát kimagozunk, elvegyítjük 10 dkg mazsolával, 1/4 kg szárított sárgabarackkal és egy marék cukrozott narancshéjat is adunk hozzá, majd 10 dkg dióval együtt húsdarálón apróra ledaráljuk. Hozzákeverünk 10-15 dkg porcukrot, izesítjük 1 narancs reszelt héjával és kifacsart levével. Jól össze gyúrjuk (ha túl száraz lenne, narancslével vagy teával tegyük gyúrhatóvá). A masszából vizes kézzel diónyi gombócokat formálunk, és ezeket kristálycukorba hempergetjük.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

július

- 2-án A Sarlós Boldogasszony napi eső Lőrinc napig tart.
 23-án Margit ritkán megy el vihar nélkül
 25-én Száraz Jakab, hideg tél
 26-án Ha Anna napján a hangyák bolyokat építenek, esős idő lesz
 31-én Ernő napi eső langyos telet hoz

Szólások

- Sötét felhők között világos felhő jégesőt hoz
 Ha nagyon bög a szamár, akkor eső lesz
 Vihar jön, ha a tehén szaladgál
 Ha sok hangya nyüzsög egy helyen, vagy ha alacsonyan repülnek a madarak, eső lesz

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

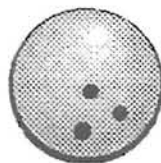

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, diszbeddél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTEKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

A TURUL CIPŐ KFT

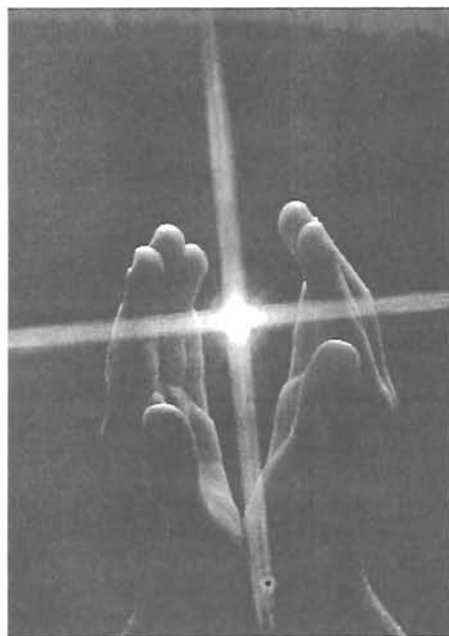

Felvételre keres varrónőket, cipő-felsőrészkészítőket és cipő gyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, két szívünkben élnek:
Hiába szálltak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

ÁRVAI IMRE, aki az Álmosdomb utcában lakott, május 25-én 66 éves korában, hosszú betegség után elhunyt. Gyászolják: testvére és annak családja.

ÖZV. BALINT LAJOSNÉ SMIRI NESZTE, aki a Blaha út 12. sz. alatt élt, május 31-én életének 86. évében rövid szenvedés után Isten magához szólította őt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. GIRICZ ANDRÁS NÉ TÓTH ERZSÉBERT, aki a Lásos u. 5. sz. alatt lakott, június 18-án 68 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: a gyászoló család.

ÖZV. HORNOK ERAZMUS NÉ GUBUCZ FRANCISKA, aki a Micsurin u. 21. sz. alatt lakott, május 20-án 85 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: a gyászoló család.

KISS ANDRÁS NÉ KLEIN MÁRIA, aki a Ságvári Endre út 24. sz. alatt lakott május 20-án 79 éves korában elköltözött

az élők sorából. Gyászolják: a gyászoló család.

ÖZV. KŐSZEGI LÁSZLÓNÉ BARTHA ERZSÉBET, aki a Vásártéri lakótelepen élt, május 25-én rövid szenvedés után 92 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolják: menyé és unokái.

LAPOSNYIK JÓZSEF, aki a Diófa u.22-ben lakott, május 22-én 74 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége, családja, rokonai.

UHRIN BALINTNÉ FÜLÖP ETELKA, aki a Kodály Zoltán utcában lakott, június 14-én 80 éves korában rövid szenvedés után megtért Teremtő Urához. Gyászolják: Lánya és családja.

ÖZV. VARJÚ AMBRUSNÉ GELLAI ERZSÉBET, 78 éves korában június 14-én elhunyt. Gyászolják: a gyászoló család.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

RMDSZ Bihar Megyei Szervezetének titkára, majd elnöke, jó néhány esztendőn keresztül. Vállalt feladatait mindig teljesítette, legyen az munkahelyi sportvetélkedő szervezése, akár az urnabiztosok mozgósítása a helyhatósági választásokra, akár kiszállás a Bihar megye legeldegottabb településeire. A '90-es évek közepéig meghatározó módon jelen volt a nagyváradi közéletben. Az önzetlen tenniakarás, hátsó szándék nélküli jobbító szándék, köszönetet sem váró közösségi áldozatvállalás jellemezte. S minde mellett mindig volt ideje, hogy újságunkat ellássa friss hírekkel, a váradi és az erdélyi politikai élet üzeneteivel.

Búcsúzzunk Tőled Laci! Adjon örök békét a Mindenható. Nyugodj békével hazád, nemzeted földjében, a váradi földben! Emléked szívünkben kitörölhetetlen.

Városunk szerkesztősége

Szomorú szívvel olvastuk a hírt, s közöljük mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy a közelmúltban Steiner Gézané budapesti, volt endródi lakos, hűséges olvasója lapunknak, eltávozott az élők sorából. Adjon néki az Úr örök nyugalmat, békességet az örök hazában.

Hunyai hírek

Bensőséges, nem meghirdetett családi mise volt Hunyán, június 12-én. A misét Seidl Ambrus tiszaszigeti plébános mutatta be a plébánossal együtt. Ötven évvel ezelőtt a diktatúra önkénye a Seidl családot Budapestről kitelepítette Hunyára, ahol a Pintér család adott nekik otthont. A két család összebarátkozott, és azóta is tartja a barátságot. Hálaadó szentmise volt ez, az 50 évvel ezelőtti eseményekért.

Június 4-én, Pünkösdhétfőn Hunyán is elsőáldozás volt. A rossz idő ellenére is szépen megtelt a templom, és a gyermekek örültek az első személyes találkozásnak a szentségi Jézussal.

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Az érett gyümölcs egyik kártevője: a darázs

„Ébred – minden teremtménynél hamarabb:
Száll a pacsirta a magas ég alatt,
Zeng torkából édes ének, búvólet,
Hogy a világ tenger fénye fölfakad.
Nem bujdosol, mint a kerti csalogány:
Itt vagyok, szól, látva-látva-lássanak.

A csalogány dala, persze, ékeesebb,
Nekünk mégis a pacsirták kellene.
Pacsirta dalol a juhásznak, ő üdit
Kinn a szántón szorgos földműveseket.
Dalától a legény kedve szilajabb,
Lányok álma vágyódóbb és édeesebb.”

Részlet: Szoronbaj Dzszuszujev, kirgiz költő,
„A pacsirta” c. költeményéből

A nyári és az őszi hónapokban érő zamatos, cukros levű, sárgabarackot, körtét, szőlőt, szilvát nagy előszeretettel fogyasztják a darazsak. Ők azok, akik rágó szájszervükkel megkezdik fogyasztani az érett gyümölcsöt. A megkezdett gyümölcsöt a méhek is meglepik, és szívó szervükkel szívják a finom, zamatos, gyümölcsös sűrítmenyt. Az érett gyümölcs illata vonzza az édességet kedvelő rovarokat (legyeket, lepkéket, stb.). Ha nem védekezünk ellenük, akkor igen sok szőlőt el tudnak fogyasztani, s végül megmarad a szőlő megszáradt héja.

A darázs, mint általában a többi rovar három testrészből áll: fej, tor, potroh. A legtöbb kárt a sárga színű, úgynevezett francia darázs okozza. A két hártvány szárny biztosítja a repülést, az alsó hasi részén 3 pár izelt lábat találunk. A fejrészen egy pár csáp biztosítja az érzékelést, ugyancsak itt helyezkedik el a látás szerve a szem. Mindhárom testrész alapszíne a sárga, a potroh felső részén 5, a toron pedig 1 haránt irányú fekete csík helyezkedik el. A csíkok között 8 fekete pont található. Izelt lábai sárga színűek. A darázs kártétele hűvösebb idő beálltával megszűnik. Ugyanis a hideget nem tűrik és az első fagy megtizedeli őket. Csak a megtermékenyített nőstények egy része marad életben. A padlás, gazdasági épületek, istállók gerendáiban, odvas fában telelnek át, majd tavasszal megkezdik egyetlen lépből álló palaszürke színű építmény elkészítését. A lép sejtjeibe rakják le tojásaikat, majd a kikelő lárvákat péppé alakított rovarokkal táplálják. Ebben az időben hasznosak a darazsak, de csak gyümölcsérés idejéig, mert ahogy fogyasztják a gyümölcs átérnek annak tisztítására, és így kártevőkké válnak.

Május 22-től: június 23-ig Gyoma belterületén
50,9 mm csapadék hullott.

Azt elmúlt évben május 25-től június 27-ig
42,2 mm csapadék esett.

Ekkor azonban számuk már megszorodik, s a fajok száma több százat is elérheti.

A védekezés

A hagyományos bőr és idegölő vegyszer (melyet a molyok és egyéb rovarok ellen használunk) egyáltalán nem viseli meg a darázs fajtát. Ezért más módszer kell használnunk. Figyeljük meg, hogy hol van a fészük (lépük), és azok kora reggel, vagy késő este történő megsemmisítésével csökkenthetjük számukat. Kora reggel még dermedtek, nem tudnak jól repülni. Kesztyűben nyomjuk össze a lépet, arra ügyelve, hogy ne szökjön meg egy darázs se, mert azonnal támad.

Keskeny nyakú üvegbe (sörös üveg) tegyük egy kis mézet, majd vizet. (3 dl. legyen a csalétek), és kötöző anyag segítségével, valamint huzalból készített kampó útján akasszuk fel a fára, szőlőhuzalra. A kellemes illat odacsalja a darazsakat, legyeket és bemászhatnak az üvegbe, ahonnan nem tudnak kijönni. Ott az üveg belső részén a hosszas kapaszkodás eredményeként elfáradnak, és a folyadékba hullanak.

A múlt évben (tavaly nagyon sok darázs volt) 8 db 4-5 decis üveget akasztottam ki a szőlő közé a huzalra. Az üvegekbe tettem egy kis kristálycukrot (3 dl.-hez egy evőkanállal), és egy kevés ecetet.

Az üvegeket augusztus 15-én helyeztem el (elég későn, javasolom, hogy július hónapban már tegyük ki a tetthelyre). Szeptember 28-án szedtem össze és egyenként a betonlapra öntöttem ki az üvegek tartalmát. Eredmény: 240 darázs, 76 légy, lepke (moly). Összesen tehát 316 rovar! Az eredménnyel meg voltam elégedve, mert még egy pár fészket is sikerült gumikesztyűben összenyomni a kritikus időszakban. Egy-egy fészkekben 25-30 darázs volt és a pajorok. Ezek a pajorok igen sokat esznek és gyorsan fejlődnek. A munkás darazsak egész nap hordják nekik az illatos, édes gyümölcs belső részét. Amikor ráérek kesztyűben a bogyókat dézsmáló rabló kártevőket (darazsakat) összenyomva pusztítom.

Védekezésül a fentiekert ajánlom szíves figyelmükbe.

Elmúlt számainkban foglalkoztunk a pihenőkertekkel és azok berendezési tárgyival. Most egy hintaágyat mutatok be, mely szintén igen kedvelt tárgy a kerteknek. Készen is kapható.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim! Nyári ajánlataim:

- Műanyag kert bútorok, napernyők
- Öntöző berendezések, szórófejek
- Virágtartók, virágládák, virágföldek
- Vegyszerek (rovar- és gombaölők), virágtápok
- Permetező gépek több méretben
- Kerti szerszámok, talicskák
- Fűnyírók, szegélynyírók, sövénynyírók
- Szegrek, csavarok, kötöző drótok
- Védőkésztyűk, munkaruhák, gumicsizmák
- Kőműves szerszámok, - „Vaporex C+M”
- Takaró fóliák, zsákok
- Szúnyogháló, riasztók szúnyogirtók
- Viaszos vásznak, fürdőszoba szőnyegek

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd.

Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgeillert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu